

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 27-28 marca 2015 r.
na kierunku „wzornictwo” prowadzonym w obszarze sztuki
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym
realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych
na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych
Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. Zygmunt Rafał Strent – ekspert PKA

członkowie: prof. Małgorzata Dajewska – ekspert PKA

prof. Jan Nuckowski – ekspert PKA

dr Ryszard Szczebiot – członek PKA, przedstawiciel
pracodawców

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. formalno-
prawnych

Tomasz Kocoł – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „wzornictwo” prowadzonym na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach została przeprowadzona na wniosek Rektora Uczelni. Zgodnie z art. 49 ust. 5 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), Komisja może, na wniosek zainteresowanej uczelni, dokonywać oceny jakości kształcenia, włączając to zadanie do harmonogramu prac Komisji. Polska Komisja Akredytacyjna oceniała jakość kształcenia na wyżej wymienionym kierunku po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię *Raportem Samooceny*, na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, oceny infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych.

Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach została przyjęta – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – Uchwałą Senatu nr 3/5/09/2012 z dnia 19 września 2012 r. w sprawie zatwierdzenia strategii rozwoju Uczelni. „Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach na lata 2012-2016”, stanowiąca załącznik do ww. uchwały, określa także misję Uczelni. Strategia rozwoju Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych została poparta uchwałą Rady Wydziału Nr 2/17/09/2012 z dnia 17 września 2012 r. w sprawie zatwierdzenia strategii rozwoju Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po podjęciu uchwały przez Senat w sprawie utworzenia kierunku studiów oraz po skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadał Wydziałowi Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych uprawnienie do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *wzornictwo* decyzją nr DSW-2-05-4003-297/08 z dnia 14 lipca 2008 r.

Misją Uczelni jest prowadzenie działań umożliwiających łączenie nauk technicznych, artystycznych i społecznych, a więc stworzenia nowoczesnego systemu kształcenia opartego na interdyscyplinarnej wiedzy, autorskich programach studiów, przygotowującego studentów do przyszłej pracy zarówno teoretycznie, jak i praktycznie. *Wzornictwo*, jako obszar oddziaływania pomiędzy projektowaniem a sztuką, wpisuje się w strategię Uczelni, która podejmuje działania związane z oddziaływaniem na otoczenie, dostosowaniem się do potrzeb współczesnego rynku i dążeniem do wykształcenia specjalistycznej kadry.

Koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie samodzielnego, twórczego i kompetentnego projektanta, który potrafi zarówno w sposób atrakcyjny zinterpretować bieżące tendencje projektowe, jak i stworzyć kreatywne produkty autorskie, będąc równocześnie przygotowanym do tworzenia własnej ścieżki kariery, co jest zgodne z misją Uczelni. Zapewnienie właściwej realizacji powyższych zadań to spełnienie strategii rozwojowej Wydziału, czyli prawidłowy proces dydaktyczny, odpowiednia kadra naukowa i znakomita infrastruktura

dydaktyczna. Wszystkie te elementy są otwarte na indywidualne zdolności studentów, elastycznie reagując na zmiany potrzeb rynku pracy. Jak na każdym kierunku artystycznym, w procesie nauczania obowiązuje różnorodność oferty dydaktycznej i unikanie wszelkiej rutyny. Innowacyjne metody pracy powstają tutaj każdego dnia wraz z rozwojem narzędzi technicznych; szczególnie interesujące jest potencjalne włączenie ocenianego kierunku w działalność świeżo uruchomionego Parku Naukowo-Technologicznego - o którym będzie mowa w dalszej części raportu.

Dużą rolę w kształceniu odgrywają pracownie malarstwa, rysunku, grafiki i rzeźby, w których studenci zdobywają i rozwijają umiejętności plastyczno-projektowe przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Cały proces dydaktyczny oparty jest na wiedzy praktycznej. Celem jest uwrażliwienie przyszłych projektantów na rzeczywiste, autentyczne potrzeby ludzi, rynku wzornictwa, strategii i planowania biznesu oraz marketingu związanego z tą sferą działań.

Oferta kształcenia na kierunku *wzornictwo* jest skierowana do osób, dla których estetyczny kształt przedmiotu może być obszarem kreacji artystycznej, jak również do osób, które interesują się współczesnym wzornictwem, chcą rozwijać swoje zainteresowania, wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne. Studia mają na celu wykształcenie projektantów, przygotowanych do zespołowej oraz indywidualnej pracy projektowej w zakresie wzornictwa oraz organizowania działalności projektowej. Należy stwierdzić, że koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

2) *wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.*

Jednostka deklaruje, że jej koncepcja kształcenia zakłada iż „*cały proces dydaktyczny oparty jest na wiedzy praktycznej*”, przygotowując absolwentów do aktualnych potrzeb rynku pracy. Prowadzone są konsultacje z przedstawicielami interesariuszy wewnętrznych, do których należą studenci i pracownicy Uczelni, reagujący na wszystkie dostrzeżone mankamenty dotyczące koncepcji kształcenia. Interesariusze zewnętrzni, wśród których są przedstawiciele rynku pracy i absolwenci poszczególnych kierunków studiów stanowią drugą, istotną grupę osób, żywo zainteresowanych tym problemem. Zespołowi PKA udostępniono listę 24 firm i instytucji z regionu, z którymi jednostka współpracuje, a ich przedstawiciele uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia. Odbywa się to podczas codziennych, również nieformalnych spotkań i rozmów z interesariuszami zewnętrznymi, bądź związków powstałych z samego procesu kształcenia, jak praktyki studenckie, czy prowadzenie zajęć przez nauczycieli spoza uczelni. Podczas tych kontaktów omawiane są działania dotyczące koncepcji rozwoju Uczelni i Wydziału oraz ewentualnej potrzeby modyfikacji koncepcji kształcenia. Wynikiem tych działań było między innymi podjęcie decyzji o budowie Parku Naukowo-Technologicznego Uczelni, którego działalność ukierunkowana jest na współpracę przedsiębiorców z pracownikami

naukowymi Uczelni (z możliwością włączenia studentów w proces badań), wprowadzanie nowych specjalizacji oraz przedmiotów dostosowujących koncepcję kształcenia do przyszłych potrzeb pracodawców. Zasada *brainstorming* ma tam być praktykowana wobec wszystkich zainteresowanych podmiotów, zaś w szczególności ma dotyczyć społeczności uczelnianej i jej kooperantów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki. Przyjęte i praktycznie potwierdzone rozwiązania odpowiadają wszelkim normom, są właściwie umocowane w stosownych uchwałach władz Uczelni, sprawdzają się w codziennej praktyce edukacyjnej, a oparte są o wieloletnie doświadczenia wydziałów projektowych uczelni artystycznych w kraju i poza granicami. Oprócz grupy nauczycieli stanowiących minimum kadrowe kierunku zatrudniono tu wybitnych artystów-pedagogów, stanowiących krajową elitę tej specjalności. Tworzą oni specyficzną, życzliwą kontrolę nad poziomem kształcenia i kierunkiem rozwoju wizytowanej dyscypliny sztuk projektowych. Ta koncepcja w pełni odpowiada kierunkowi rozwoju jednostki. Modelowe dla innych części kraju śląskie projektowanie przyszłości, wspierane przez miejscowe władze regionalne, wyróżnia się ścisłym związkiem ogólnego kształcenia artystycznego z potrzebami lokalnego rynku pracy.
- 2) Stały wpływ interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele rynku pracy i absolwenci wizytowanego kierunku) i wewnętrznych (pracownicy i studenci) na koncepcję kształcenia oraz wizję praktycznych celów i efektów edukacji dobrze rokuje perspektywom rozwoju kierunku i Uczelni, która nie chce być „fabryką bezrobotnych“.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) *Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany,*

Efekty kształcenia na kierunku *wzornictwo* dla cyklu kształcenia rozpoczętego od roku akademickiego 2012/2013 zostały określone przez Senat Wyższej Szkoły

Technicznej w Katowicach uchwałą Nr 13/17/06/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla prowadzonych w Uczelni kierunków studiów.

Rada Wydziału przyjęła również program i plan studiów na kierunku *wzornictwo*. Plany i programy studiów, począwszy od roku akademickiego 2012/2013 zostały zaakceptowane uchwałą Rady Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Nr 5/17/09/2012 z dnia 17 września 2012 r. Plany i programy studiów obowiązujące od roku akademickiego 2013/2014 zostały uchwalone przez Radę Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych uchwałą Nr 2/25/09/2013 z dnia 25 września 2013 r. Studenci rozpoczynający kształcenie od roku akademickiego 2014/2015 studiują w oparciu o programy i plany studiów przyjęte uchwałą Rady Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Nr 2/24/09/2014 z dnia 24 września 2014 r.

Uchwałą Nr 11/22/12/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. Senat zatwierdził wytyczne do opracowania i wprowadzenia programów kształcenia zgodnie z wymaganiami art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Efekty kształcenia wizytowanej jednostki są zgodne z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji, traktującymi strukturalne więzi wielu dziedzin nauki, technologii i sztuki jako normę niezbędnego dziś kształcenia ustawicznego. Są one ściśle związane z koncepcją rozwoju kierunku, a koryguje się je przy współdziałaniu obydwu grup interesariuszy. Uczelnia deklaruje współpracę z wieloma firmami i instytucjami, z którymi ma podpisane stosowne umowy. Interesariusze zewnętrzni podczas częstych kontaktów mają możliwość zapoznawania się z efektami kształcenia oraz wypowiedzenia swoich opinii, które brane są pod uwagę przez ocenianą jednostkę. Wynikiem tych działań były między innymi modyfikacje efektów kształcenia, lepiej przygotowując przyszłych absolwentów do zakładania i prowadzenia własnych firm oraz poruszania się na specyficznym rynku branży mody, z uwzględnieniem mechanizmów i zasad gospodarki rynkowej. Pod wpływem sugestii pracodawców zmodyfikowano również efekty kształcenia przedmiotów: „Konstrukcje ubioru - projektowanie komputerowe” oraz „Wybrane techniki drukowania materiałów i ubioru”.

Istnieje tutaj możliwość skorzystania z usług poradni prawnej oraz indywidualnych spotkań z psychologiem ułatwiających prowadzenie profesjonalnych rozmów kwalifikacyjnych, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, komunikacji werbalnej i niewerbalnej oraz autoprezentacji (m.in. przedstawiania dorobku w postaci portfolio).

Studenci często tworzą prace dyplomowe zgłoszone i wykonane na potrzeby - lub przy współpracy - zewnętrznych firm i instytucji.

Opis zakładanych celów oraz efektów kształcenia dla kierunku *wzornictwo*, poziomu i profilu kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych uwzględnia efekty kształcenia właściwe dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia określone dla kształcenia w obszarze sztuki, dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie *sztuki projektowe* oraz po części w dyscyplinie *sztuki piękne*. Obecnie realizowane treści programowe, formy zajęć oraz metody dydaktyczne umożliwiają w stopniu wystarczającym realizację zakładanych efektów kształcenia. Studenci mają możliwości poszerzania swojej

wiedzy, umiejętności oraz kompetencji zawodowych poprzez nieodpłatny udział w dodatkowych szkoleniach prowadzonych przez Uczelnię: m.in. kurs przedsiębiorczości, kurs komputerowy, kurs florystyczny, warsztaty aktorskie, warsztaty fotograficzne, warsztaty rysunkowe, EliteCad, InteriCAD etc.

Labilne, uznaniowe metody ocen w dziedzinie sztuki, za którymi stoją tysiące lat kultury, nie mogą - jak w odniesieniu do nauk „policzalnych“ - precyzyjnie mieścić się w rubrykach „zgodności kierunkowych, specjalnościowych oraz przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (...), a także z koncepcją rozwoju kierunku“. Ponad pół wieku doświadczeń w tej dziedzinie pozwala ekspertom ds. merytorycznych stwierdzić, że na wizytowanym poziomie studiów w ocenianej Uczelni jest pod tym względem lepiej niż w wielu szacownych wyższych szkołach w kraju i za granicą!

Opis kierunkowych efektów kształcenia został upubliczniony jedynie w gablocie w budynku Uczelni. Studenci nie mają natomiast możliwości pobrania go ze strony internetowej lub innego systemu elektronicznego. Słuchacze nie mają też bezpośredniego dostępu do sylabusów wszystkich kursów. Większość nauczycieli akademickich omawia sylabusy oraz wręcza je w formie wydruku na pierwszych zajęciach, co problem nieco łagodzi. Studenci obecni na spotkaniu zwrócili uwagę na przydatną wiedzę zawartą w sylabusach, szczególnie dotyczącą informacji niezbędnych do zaliczenia kursu. Sugeruje się zatem publikowanie kierunkowych efektów kształcenia, programu kształcenia oraz sylabusów na stronach internetowych Wydziału oraz udostępnianie ich w pracowniach na widocznym miejscu. W wielu uczelniach ta praktyka jest normą.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia, wdrożone i praktykowane w wizytowanej jednostce, zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Procedury związane z weryfikacją efektów kształcenia, opisane są w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia w WST przyjętym na podstawie Zarządzenia Rektora nr 81/WST/2011 z dnia 25.11.2011 r. W dalszej części raportu można znaleźć na ten temat więcej szczegółów.

Procedury i zasady stanowią podstawę weryfikacji czynników wpływających na jakość kształcenia. Określone metody weryfikacji pozwalają na sprawdzenie efektów kształcenia na każdym etapie w formie egzaminów ustnych, pisemnych i praktycznych. Weryfikacja odbywa się poprzez ustalone formy, charakterystyczne dla poszczególnych zajęć. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie obszarów (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne).

Treści programów kształcenia opracowane przez prowadzących zajęcia w sposób szczegółowy i zrozumiały określają metody weryfikacji osiągnięć studentów.

Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne (opinie młodzieży odbiegają nieco od opinii

ekspertów merytorycznych, ale to prawo młodości i powód do namysłu nad podmiotowością).

Przyjęto je uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach nr 13/17/06/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. Wcześniej sygnalizowano, że opis kierunkowych efektów kształcenia został opublikowany jedynie w gablocie w budynku Uczelni. Powszechna dostępność narzędzi cyfrowych sprawia, że studenci oczekują możliwości pobrania go ze strony internetowej lub innego systemu elektronicznego. Przyjęte przez Uczelnię rozwiązanie należy ocenić jako niewystarczające, co potwierdza fakt, iż podczas spotkania z ekspertem, członkiem Zespołu Oceniającego PKA, studenci zgodnie twierdzili, że nie mają pełnej wiedzy odnośnie kierunkowych efektów i programu kształcenia. Brak im też codziennego dostępu do sylabusów wszystkich kursów, ponieważ nie zostały opublikowane w wersji elektronicznej. Zazwyczaj są one im wręczane w formie wydruku na pierwszych zajęciach. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że często zapoznają się z sylabusami, ponieważ poszukują w nich informacji niezbędnych do zaliczenia kursu. Studenci potwierdzili, że większość nauczycieli omawia sylabusy kursów na pierwszych zajęciach, co należy ocenić pozytywnie. Tak więc mimo istniejącej cyfrowej obstrukcji, dzięki powszechnej na kierunkach artystycznych przychylności kadry nauczającej, problem można uznać za marginalny.

Kryteria oceny stosowane przez prowadzących zajęcia są zrozumiałe dla studentów, a wykładowcy stosują się do nich przez cały okres trwania kursu. System weryfikacji wiedzy i umiejętności jest przejrzysty.

Podsumowując, po analizie przedstawionej dokumentacji oraz wypowiedzi studentów należy stwierdzić, że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie jasnego systemu ich weryfikacji. Jedynym mankamentem praktykowanego rozwiązania jest brak codziennego dostępu studentów do ich formy cyfrowej.

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny,

ogólne procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie Studiów. Rozwiązania w nim zawarte wprowadzają regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Szczegółowe sposoby pomiaru i oceny efektów kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Rozwiązania stosowane w tym zakresie są prawidłowe i przejrzyste.

System oceny efektów kształcenia umożliwia permanentną kontrolę programów nauczania i dostosowywanie ich do przeobrażeń rynku pracy, zmian technologicznych i nowości organizacyjnych. Kadra dydaktyczna codziennie uświadamia młodzieży konieczność edukacji permanentnej, co jest już powszechną regułą bieżącego czasu. Dostęp do systemu oceny efektów

kształcenia nie jest utrudniony, choć część studentów zgłasza propozycje jego korekt. Wynika stąd konieczność upowszechnienia wśród studentów wiedzy dotyczącej źródeł tych informacji oraz narzędzi, którymi można do nich dotrzeć. Studenci podczas spotkania z ekspertem Zespołu Oceniającego PKA stwierdzili że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób dla nich zrozumiały i są sprawdzalne. Ponadto, co warto podkreślić, studenci potwierdzili, iż zazwyczaj na pierwszych zajęciach prowadzący informują ich, jaką wiedzę, umiejętności kompetencje społeczne będą mogli zdobyć podczas zajęć. Po analizie przedstawionej dokumentacji oraz wypowiedzi studentów należy stwierdzić, że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Każdy prowadzący kurs na ocenianym kierunku studiów uprawniony jest do przyjęcia własnych kryteriów jego zaliczenia w odniesieniu do uprzednio ustalonych efektów kształcenia. Kryteria te mieszczą się w instytucjonalnych ramach określonych przez akty wewnętrzne Uczelni, w tym w Regulaminie Studiów. Co wcześniej sygnalizowano, każdy nauczyciel akademicki na pierwszych zajęciach tłumaczy studentom, w jaki sposób nastąpi zaliczenie przedmiotu oraz przedstawia kryteria oceny. Potwierdziły to zgodne opinie uzyskane od studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA. Formy weryfikacji efektów kształcenia składają się z następujących metod i technik kontroli, jak przygotowania projektów, prezentacji, sprawozdań, raportów oraz ustnych i pisemnych odpowiedzi na postawione zadania, ustnych i pisemnych tekstów, wyników pracy indywidualnej i grupowej, udziału w seminariach, spotkaniach katedr, konferencjach, czynnego udziału w zajęciach, aktywności podczas debat, dyskusji itp.

Zasady weryfikacji efektów kształcenia zdobytych w ramach praktyk studenckich określa uchwała Senatu Nr 2/4/05/2006 z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Praktyk Studenckich i Regulaminu Biblioteki Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach (z późn. zm.).

Zaliczenie praktyki, który ma formę pleneru po pierwszym roku studiów odbywa się na podstawie oceny kompletu prac przypadających na każdy dzień pobytu na plenerze, tj. 5. rysunków o formacie 50 x 70 cm i 20. szkiców. Ponadto należy samodzielnie wykonać 5 prac indywidualnych (format jak wyżej) i 10 szkiców. Ocena prac plenerowych i indywidualnych przypada na koniec września. Plener kończy się wystawą najlepszych prac.

Po drugim roku studentów obowiązuje 2-tygodniowa praktyka dyplomowa-projektowa w pracowniach wzornictwa. Zaliczenie odbywa się na podstawie sprawozdania potwierdzonego przez specjalistę legitymującego się doświadczeniem zawodowym i zaakceptowanego przez opiekuna praktyk. Sposób weryfikacji efektów przypisanych do praktyk jest odpowiedni dla studiów kierunku *wzornictwo*.

Poza systemem obowiązkowych praktyk studenci mają możliwości poszerzania wiedzy i praktycznego poznawania środowiska branżowego oraz nawiązywania kontaktów zawodowych poprzez uczestnictwo między innymi w Fashion Week Poland, Silesia Fashion Day oraz Sopot Art & Fashion Week, w projekcie Karuzela Cooltury, międzynarodowym festiwalu mody NeoFashion Jamboree itp.

Studenci mają świadomość, na jakie zagadnienia muszą zwrócić uwagę, aby zaliczyć kurs. Ich zdaniem egzaminy przeprowadzane na ocenianym kierunku studiów rzeczywiście sprawdzają wiedzę i umiejętności wymagane do zaliczenia kursów. W ocenie studentów egzaminy wymagają dokładnego przygotowania. Z analizy struktury ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej przedstawionej przez Wydział wynika, że studenci najczęściej otrzymują oceny bardzo dobre. Oceny niedostateczne występują rzadko i stanowią jedynie 6% ogółu, co jednak w zestawieniu z mniejszą liczbą ocen dostatecznych może świadczyć o rzetelnym podejściu Uczelni do weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Duża liczba wysokich ocen na kierunkach artystycznych jest normą, gdyż ich trzon wynika z ewaluacji czynnika tak niewymiernego jak talent. Ma on szansę rozwinąć się (lub nie) niezależnie od bodźców zewnętrznych, a zadaniem nauczyciela jest chronić ten potencjał.

Studenci potwierdzili, że nie spotkali się z sytuacją, w której nauczyciel akademicki nie przestrzegałby przyjętych na pierwszych zajęciach kryteriów zaliczenia. Studenci zawsze wiedzą, czego mogą spodziewać się na egzaminie, a zakres pytań nie wykracza poza sferę materiału określonego na pierwszych zajęciach lub w sylabusie. Studenci stwierdzili, że są zadowoleni z takiego podejścia do weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

Sposobem potwierdzania efektów kształcenia jest także proces dyplomowania.

Procedura dyplomowania na ocenianym kierunku studiów została określona w uchwale Senatu WST w sprawie zatwierdzenia zasad dyplomowania (uchwała Senatu WST nr 8/17/06/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r.), Regulamin Studiów, uchwała Senatu nr 8/22/12/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad procedury antyplagiatowej oraz Uchwała Senatu Nr 7/22/12/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie wpisania dodatkowych informacji o absolwencie w suplemencie do dyplomu.

Procedury dotyczące procesu dyplomowania określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, metodę zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego. Rozwiązania zawarte w ramach wskazanych procedur zapewniają prawidłowy przebieg procesu dyplomowania. Temat pracy dyplomowej powinien być ustalony z promotorem nie później niż do końca pierwszego semestru seminarium dyplomowego,

zatwierdzony przez Dziekana po uprzedniej akceptacji przez kierownika katedry wiodącej dla danego kierunku. Egzamin dyplomowy służy ocenie jakości przede wszystkim pracy projektowej, ale i związanych z nią kwalifikacji teoretycznych. Odbywa się przed Komisją powołaną przez Dziekana. W skład Komisji wchodzi Dziekan lub osoba przez Niego wyznaczona na przewodniczącego, promotor oraz recenzent. Na egzaminie student przedstawia praktyczną pracę dyplomową, prezentuje jej ideę i zalety użytkowe, poddając ocenie także swą ogólną wiedzę z zakresu materiału dot. przedmiotów kierunkowych. Ostateczny wynik studiów jest rezultatem ocen: średniej ocen z toku studiów, która stanowi 50% oceny końcowej, wszechstronnej oceny praktycznej pracy dyplomowej, która wnosi 25% jej oceny końcowej, wreszcie oceny jakości obrony pracy dyplomowej, dopełniającej ją o kolejne 25%. Jest to okazja do weryfikacji takich efektów kształcenia jak wiedza, umiejętności, czy kompetencje społeczne. Standardy przyjęte w Uczelni są od wielu dziesięcioleci sprawdzone w praktyce wyższych uczelni prowadzących ten kierunek studiów.

Studenci znają procedurę przygotowania obrony dyplomów, ponieważ jest im ona wyjaśniana przed podjęciem decyzji i podczas seminariów dyplomowych. Uchwała dot. przygotowania dyplomów zawiera techniczne wskazówki odnośnie formatowania tekstu, układu graficznego oraz wzory odpowiednich oświadczeń. Dzięki temu studenci nie mają problemów z przygotowaniem pracy dyplomowej od strony formalnej.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i suplementy, prowadzona jest prawidłowo.

Na stronie internetowej w zakładce „Strefa Studenta” przekazywane są bieżące informacje dotyczące danego kierunku, harmonogramu roku akademickiego, tygodniowego rozkładu zajęć, terminu zaliczeń, form i terminów dyplomowania, praktyk, stypendiów, regulaminu studiów, AZS-u. Sugeruje się uzupełnienie tej zakładki o informacje związane z opisem efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji, programu kształcenia oraz sylabusów, co wcześniej wskazano jako uchybienie w zakresie powszechnego dostępu do informacji.

Okresem zaliczeniowym w Uczelni jest semestr. Opis sposobów oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia znajduje się w wybranych paragrafach Regulaminu Studiów. System ocen, warunki i tryb odbywania i zaliczenia przedmiotów oraz zaliczenie semestru/roku są określone w rozdziale V. Stosowanymi formami oceny są sprawdziany ustne i pisemne, kolokwia, przeglądy cząstkowe, semestralne oraz końcoworoczne, egzaminy standaryzowane i niestandaryzowane w formie pisemnej i ustnej. Nauczyciele akademicy w ocenie końcowej uwzględniają również aktywność studenta w czasie zajęć. Wiedza jest weryfikowana podczas egzaminów. Praktyczne umiejętności są sprawdzane w trakcie zajęć warsztatowych.

Podczas wizytacji oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są

sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. 2011 nr 201 poz. 1188). Zaliczanie modułów/przedmiotów zostaje potwierdzone w odpowiedniej dokumentacji tj. indeks, karta egzaminów i zaliczeń, oraz protokół. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że są one prowadzone poprawnie.

Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że cały system dotyczący oceny efektów kształcenia na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych na kierunku *wzornictwo* jest przejrzysty, weryfikuje oczekiwane efekty kształcenia oraz ich ocenę na poszczególnych etapach. Praca dyplomowa jest zwieńczeniem całego procesu edukacji.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że osiągnięte przez nich efekty kształcenia są możliwe do zweryfikowania w czasie odbywania praktyk studenckich lub pracy zawodowej, szczególnie w biurach projektowych. Ocenili też, że wiedza oraz umiejętności zdobywane na studiach są przydatne w pracy lub w innej działalności.

W dalszej części raportu znajdują się szczegółowe informacje na temat śledzenia zawodowych losów absolwentów. W wykonalnej obecnie skali prowadzone jest monitorowanie karier wychowanków, a wyciągane stąd wnioski mają wpływ na doskonalenie jakości procesu kształcenia.

W Raporcie Samooceny oraz podczas wizytacji nie napotkano na informacje dotyczące konieczności uzyskiwania przez absolwentów ocenianego kierunku pisemnych dowodów uprawniających do wykonywania zawodu lub certyfikatów zawodowych. Nigdzie w Polsce wykształcenie na kierunku *wzornictwo* nie wymaga tego rodzaju dokumentów do uprawiania zawodu.

Rada Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych przyjmuje obowiązujące na kierunku *wzornictwo* program i plan studiów corocznymi uchwałami, które odnoszą się do konkretnych lat studiów. I tak studenci, którzy zdali na studia w roku 2014 studiują obecnie w oparciu o Uchwałę RW z dnia 25 września 2014 r.

W roku 2014 Senat Wyższej Szkoły Technicznej uchwalił wytyczne do opracowania i wprowadzenia programów kształcenia od roku 2014/2015 zgodnie z Ustawą z dnia 27 lipca 2005 *Prawo o szkolnictwie Wyższym* (Dziennik Ustaw z 2012 r. poz. 572).

Można stwierdzić, że kierunkowe i specjalnościowe efekty kształcenia dla kierunku „wzornictwo”, specjalność „projektowanie ubioru” są w pełni zgodne ze stawianymi przez KRK wymogami. Organizacja procesu kształcenia pozwala na realizację misji i strategii WST, daje też szansę na właściwą, pełną realizację zakładanych efektów kształcenia. Program dydaktyczny jest nastawiony na praktyczne projektowanie, traktując *wzornictwo* jako obszar oddziaływania

między produkcją, konsumpcją, a kulturą. Program ten wpisuje się w strategię rozwoju gospodarczego regionu, stawia sobie za cel uwrażliwienie przyszłych projektantów na rzeczywiste potrzeby ludzi, rynku mody i planowania biznesu. Wspomaga też zrozumienie wyzwań marketingowych związanych z projektowaniem odzieży. Program przygotowuje do prowadzenia własnej ścieżki kariery zawodowej. W tworzeniu programu mają udział zarówno interesariusze zewnętrzni jak i wewnętrzni. Uczelnia kładzie duży nacisk na współpracę z konkretnymi pracodawcami oraz zgłaszanymi potrzebami przez studentów co do zmian programowych, często indywidualizując proces kształcenia, kładąc jednak nacisk na zapewnienie wszystkich przewidzianych w programie treści, co wydaje się niezbędne na poziomie studiów licencjackich.

Studia stacjonarne i niestacjonarne posiadają identyczny program kształcenia, różnią się tylko co do liczby godzin kontaktowych ze studentem. Na studiach niestacjonarnych stanowią one nie mniej niż 60% liczby godzin na studiach stacjonarnych. Tę informację uzyskano podczas wizytacji, brak jej natomiast w Raporcie Samooceny.

Rada Wydziału przyjęła program i plan studiów na kierunku *wzornictwo*. Plany i programy studiów, począwszy od roku akademickiego 2012/2013, zostały ustalone uchwałą Rady Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Nr 6/17/09/2012 z dnia 17 września 2012 r. Plany i programy studiów obowiązujące od roku akademickiego 2013/2014 zostały uchwalone przez Radę Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych uchwałą Nr 2/25/09/2013 z dnia 25 września 2013 r. Studenci rozpoczynający kształcenie od roku akademickiego 2014/2015 studiuje w oparciu o programy i plany studiów przyjęte uchwałą Rady Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Nr 2/24/09/2014 z dnia 24 września 2014 r.

Uchwałą Nr 11/22/12/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. Senat wprowadził wytyczne do opracowania i wprowadzenia programów kształcenia zgodnie z wymaganiami art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - *prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.),

Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Na kierunku *wzornictwo* w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach są one jasno wyrażone w zgodzie z obowiązującymi standardami. Uwzględniają one wszystkie konieczne kompetencje, jakie powinien posiadać absolwent otrzymujący dyplom licencjata. Są one weryfikowane na różne sposoby. Prowadzący poszczególne przedmioty określają formę i kryteria oceny studentów, co jest podane do publicznej wiadomości od początku zajęć dydaktycznych danego przedmiotu i jest obligatoryjne. Jest to ujęte również w sylabusie. Inną formą weryfikacji efektów kształcenia są organizowane w ciągu roku akademickiego pokazy osiągnięć kursowych, udział w konkursach, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, będąca zwykle także rodzajem konkursu, często zakończonego wdrożeniem do produkcji. Efekty kształcenia w przyjętym programie i w racjonalnej praktyce zostały sformułowane klarownie i zrozumiale. Są sprawdzalne w niebanalnych rezultatach, o których będzie mowa w dalszej części raportu.

Przyjęty system kształcenia na kierunku *wzornictwo* w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach jest przejrzysty i czytelny; pozwala weryfikować efekty kształcenia na poszczególnych jego etapach. Stosowane metody nauczania, a także metoda ich weryfikacji, mają bezpośredni związek z charakterem danych zajęć. Zasady oceniania efektów kształcenia ujmują Regulamin Studiów, który opisuje zaliczanie przedmiotów i etapów kształcenia. Znajdziemy w nim także precyzyjnie określone sposoby odwoływania się od decyzji oceniających.

W regulaminie zawarta jest również skala ocen, która odpowiada tradycyjnym zasadom obowiązującym zazwyczaj na studiach w naszym kraju. Co do szczegółów kryteriów oceniania, to są one związane z programem kształcenia i z konkretnym sylabusem, który zawiera kryteria pomiaru i oceny efektów kształcenia z danego przedmiotu. Metody kształcenia, a także sposób ich weryfikacji, mają związek z charakterem danych zajęć. Proces kształcenia jest zrównoważony i w skład jego wchodzi takie różnorodne formy jak np. wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, seminaria, lektoraty, dyskusje. Ogólnoplastyczne ćwiczenia prowadzone są według reguł i w proporcjach praktykowanych na podobnych kierunkach w Akademiach Sztuk Pięknych, zaś zadania w zakresie specjalizacji - w analogicznych pracowniach w Uczelni. Weryfikacja nabytych umiejętności następuje w ramach praktyk, o których będzie mowa poniżej.

W procesie kształcenia przewidziane są praktyki studenckie, które także muszą być weryfikowane pod kątem osiągnięcia na nich założonych efektów. Zasady te formułuje uchwała Senatu Nr 2/4/05/2006 z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Praktyk Studenckich i Regulaminu Biblioteki Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach. Wyznaczany jest opiekun praktyk, który sprawuje pieczę nad właściwym przebiegiem praktyk oraz przygotowuje sprawozdanie z ich przebiegu wraz z oceną realizacji zakładanych efektów kształcenia. Raport ten udostępniany jest w wyznaczonym terminie Uczelnianemu Zespołowi ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. W wyniku analizy złożonych sprawozdań podejmowane są działania naprawcze, związane z różnymi aspektami przebiegu i organizacji praktyk.

Dobór metod nauczania oraz ocena prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych uzależniona jest od rodzaju prowadzonych zajęć oraz indywidualnego wyboru poszczególnych nauczycieli akademickich. Formy kształcenia złożone są z różnorodnych elementów równoważących proces kształcenia i należą do nich: wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, seminaria, lektoraty, prowadzenie kształcenia w grupach, jak i w toku indywidualnym, przygotowanie oraz wykorzystanie prezentacji zarówno przez wykładowców, jak i przez studentów, prowadzenie problemowych i ukierunkowanych dyskusji, realizacja zadań problemowych. Każdy wykładowca samodzielnie określa sposoby, formę i kryteria oceny studentów, przekazując je na pierwszych zajęciach oraz w programie zajęć (sylabusie). Formy weryfikacji efektów

kształcenia składają się z następujących metod i technik kontroli: przygotowania projektów, prezentacji, sprawozdań, raportów i innych form pisemnych, ustnych i pisemnych odpowiedzi na postawione zadania, ustnych i pisemnych testów, wyników pracy indywidualnej i grupowej, aktywne uczestnictwo w seminariach naukowych, spotkaniach katedr, konferencjach organizowanych w uczelni, czynnego udziału w zajęciach, przeprowadzania debat i dyskusji.

Zasady weryfikacji efektów kształcenia zdobytych w ramach praktyk studenckich określa uchwała Senatu Nr 2/4/05/2006 z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Praktyk Studenckich i Regulaminu Biblioteki Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach (z późn. zm.). Zadaniem opiekuna praktyk jest sporządzenie raz w roku raportu z przebiegu praktyk zawodowych/studenckich wraz z oceną realizacji zakładanych efektów kształcenia w ramach praktyk oraz postulatami zmian doskonalących. Opinia ta przedstawiana jest Uczelnianemu Zespołowi ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. W celu monitorowania poprawności przebiegu praktyk zawodowych, realizacji i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia przeprowadzana jest przez Zespół ds. Jakości Kształcenia coroczna analiza dokumentacji praktyk. Do analizy wybiera się losowo dokumentację praktyk co najmniej 10% studentów na każdym kierunku i stopniu studiów. Na podstawie wyników analizy podejmowane są ewentualne działania naprawcze wobec procesu organizacji praktyk i weryfikacji efektów kształcenia.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy, prowadzona jest prawidłowo.

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia,

Monitorowanie Karier zawodowych absolwentów Wyższej Szkoły Technicznej zostało wprowadzone Zarządzeniem Rektora nr 89/WST/2012 z dnia 01.06.2012 roku. Zakłada ono przeprowadzenie ankiety (drogą elektroniczną, telefoniczną lub listem zwykłym) po roku, trzech i pięciu latach od daty egzaminu licencjackiego, inżynierskiego lub magisterskiego, poczynając od roku akademickiego 2011/2012. Badanie jest przeprowadzane przez Akademickie Biuro Karier i ma dwa etapy. Pierwszy to wyrażenie bądź niewyrażenie zgody na udział w badaniu i gromadzenie, wykorzystywanie i przetwarzanie danych (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych). Drugi etap to przesłanie drogą elektroniczną (lub udzielenie informacji telefonicznie/listownie) linku do ankiety, w której absolwent udziela informacji na temat: swoich danych osobowych, oceny warunków studiowania w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach, działalności podejmowanej podczas studiów, kariery zawodowej i planów edukacyjnych po ukończeniu WST, zatrudnienia w chwili badania i do momentu badania, doświadczenia zawodowego zdobytego podczas studiów.

Ankieta ma charakter poufny, a uzyskane dane służą wyłącznie do opracowania raportów.

Procedura badania losów zawodowych absolwentów przebiega w sposób następujący: absolwenci ocenianego kierunku przy odbiorze dyplomu wypełniają formularz zgody na wzięcie udziału w badaniu. W dalszej kolejności ankieta wysyłana jest do absolwentów za pośrednictwem poczty elektronicznej, trzykrotnie - po pół roku, trzech i pięciu latach od ukończenia studiów.

Do tej pory badania zostały przeprowadzone dwukrotnie: w 2013 i 2014 r. Wyniki badań zostały opracowane w formie raportów. Znalazły się w nich wnioski i rekomendacje odnośnie koniecznych zmian w sposobie kształcenia studentów. Opracowanie zostało zaprezentowane na posiedzeniu Senatu. Z zapewnień władz Uczelni wynika, że badanie losów zawodowych absolwentów będzie kontynuowane w dotychczasowej formie, pomimo uchylecia ustawowego obowiązku.

Absolwent w każdym momencie ma prawo do wycofania zgody na udział w badaniu. Oświadczenie o wycofaniu zgody absolwent kieruje do Akademickiego Biura Karier.

Zarządzenie Rektora nr 107/WST/2013 z dnia 01.06.2013 r. zmienia czas, po którym absolwenci biorą udział w badaniu. Od roku akademickiego 2012/2013 ankieta jest przeprowadzana po sześciu miesiącach, trzech i pięciu latach od momentu obrony pracy licencjackiej, inżynierskiej lub magisterskiej. Dalsza metodologia badań nie ulega zmianie.

Wyniki uzyskanych badań studenci mogą poznać w Akademickim Biurze Karier.

Akademickie Biuro Karier Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach po raz pierwszy przeprowadziło Badanie Karier Zawodowych Absolwentów rocznika 2011/2012. Wyniki badań pozwoliły sprawdzić praktyczny wymiar wykształcenia uzyskiwanego na Uczelni. Programy nauczania winny być odpowiedzią na realne potrzeby rynku pracy, bardzo wymagającego od młodych ludzi, którzy zaczynają stawiać pierwsze zawodowe kroki. Ankietę do respondentów wysłano po roku od terminu obrony pracy dyplomowej. Mimo typowej dla badań ankietowych niewielkiej liczby odpowiedzi Uczelnia nie zamierza zaprzestać prowadzenia badań i korygować w związku z tym oferty dydaktycznej. Następne badanie tego rocznika jest przewidziane w czerwcu 2015 r.

Badanie karier zawodowych absolwentów WST w Katowicach rocznika 2012/2013 obejmowało kierunki: Architektura i Urbanistyka, Architektura Wnętrz (I, II stopień), Budownictwo, Wzornictwo oraz Gospodarka Przestrzenna. W ankiecie wzięło udział 62,3% absolwentów.

Badanie karier zawodowych wychowanków WST w Katowicach rocznika 2013/2014 było skierowane do absolwentów kierunków: Architektura i Urbanistyka (I, II stopień), Architektura Wnętrz (I, II stopień), Budownictwo, Wzornictwo oraz Gospodarka Przestrzenna. W ankiecie wzięło udział 57,9% absolwentów.

Załącznik nr 4: Ocena losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych

Wybrane losowo prace etapowe i dyplomowe miały zróżnicowany, wysoki poziom, choć część z nich przedstawiona była tylko w części opisowej. Ze względu na praktyczny profil studiów, a także ich poziom (licencjat) wszak najistotniejsze jest zawodowe przygotowanie absolwentów. Nawet bardzo wysoka jakość opracowań teoretycznych, wspaniałe kwalifikacje intelektualne i bogata znajomość przedmiotu nie mogą zastąpić dowodu dobrego przygotowania zawodowego, jakim jest egzamin dyplomowy. Oceny członków Komisji Dyplomowych były trafne, co potwierdzają profesorowie pełniący funkcje ekspertów ds. merytorycznych w Zespole Oceniającym PKA. Więcej szczegółów można znaleźć w załączniku nr 4 niniejszego Raportu.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) **Zespół pozytywnie ocenił spójność efektów kształcenia dla studiów w odniesieniu do wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi. Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Uczelnia zapewnia swoim studentom dostęp do opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji jedynie w gablotach na terenie Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach oraz w Dziekanacie Wydziału Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych.**

Opis kierunkowych efektów kształcenia nie został udostępniony studentom. Efekty kształcenia przypisane do poszczególnych kursów są dostępne dla studentów wyłącznie za pośrednictwem prowadzących kursy. Nie zostały one opublikowane na stronie internetowej uczelni. Studenci rzadko zapoznają się z przedstawionymi przez Uczelnię przedmiotowymi efektami kształcenia.

Sugeruje się uzupełnienie na stronie internetowej zakładki „Strefa Studenta” o informacje związane z opisem efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji, programu kształcenia oraz sylabusów.

- 2) **Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów i są sprawdzalne.**

- 3) Weryfikacja osiągniętych efektów kształcenia odbywa się w sposób przejrzysty i obiektywny.
 - 4) Uczelnia monitoruje losy zawodowe absolwentów. Wyniki badań zawierają wnioski i rekomendacje dotyczące modyfikacji programów kształcenia. Uczelnia planuje kontynuować badania, pomimo uchylenia ustawowego obowiązku.
- 3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia**

- 1) *Realizowany program kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,*

Określone efekty obszarowe i kierunkowe kształcenia KRK zakładają, że program nauczania powinien umożliwić osiągnięcie w zawodzie podstawowego poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji w odpowiedniej dyscyplinie sztuki, jak również wspieranie w dążeniu do intensywnego rozwoju w jego zasadniczej specjalności.

Program kształcenia na kierunku *wzornictwo* w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach, na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych dotyczy obecnie wyłącznie studiów pierwszego stopnia zarówno w formie stacjonarnej jak i niestacjonarnej. Rozkłada się on na 8 semestrów, co daje wystarczającą ilość czasu na wykształcenie absolwenta na poziomie licencjackim. Studia posiadają profil praktyczny, oznacza to duży udział interesariuszy zewnętrznych (w tym pracodawców) w procesie kształcenia. Uczelnia spełnia ten wymóg.

Na studiach stacjonarnych student w programie musi odbyć **2245** godzin zajęć obowiązkowych i winien uzyskać 240 punktów ECTS. Ponadto przewidziano **760** godzin zajęć fakultatywnych, gdzie otrzymuje się za nie 72 punkty ECTS. W czasie toku studiów przewidziano 6 tygodni praktyk zawodowych, którym przypisano 4 punkty ECTS.

Szczegółowy wykaz tabelaryczny godzin zajęć w grupach przedmiotów podstawowych, kierunkowych oraz liczba godzin zajęć praktycznych, a także liczba godzin zajęć laboratoryjnych, warsztatowych, projektowych oraz humanistycznych, z języka obcego i wychowania fizycznego, pozostaje we właściwej proporcji i spełnia kryteria uzyskania zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Program kształcenia umożliwi osiągnięcie założonych efektów kształcenia poprzez realizację celów określonych dla poszczególnych przedmiotów.

Harmonogram zjazdów dla słuchaczy studiów niestacjonarnych ustalany jest przez władze Uczelni z odpowiednim wyprzedzeniem przed rozpoczęciem roku akademickiego. Zajęcia dla studentów niestacjonarnych odbywają się zazwyczaj co dwa tygodnie w piątki wieczorem, soboty i w niedziele. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci stwierdzili, że plan zajęć jest ułożony

poprawnie. Przewidziana jest w nim jedna dłuższa przerwa obiadowa. Studenci podkreślili też, że plan zajęć nie ulega częstym zmianom. O wszelkiego rodzaju zmianach studenci są informowani za pośrednictwem poczty elektronicznej z odpowiednim wyprzedzeniem. Często zdarza się również, że zmiany w planie zajęć dokonywane są na wniosek studentów, w celu dostosowania go do ich potrzeb.

Po trzecim roku studentów obowiązuje 4-tygodniowa praktyka dyplomowa w pracowniach projektowania odzieży lub w firmach odzieżowych. Moment ten wydaje się właściwy dla tego rodzaju zajęć dydaktycznych. Umożliwia ona zapoznanie z procesem powstawania koncepcji projektu ubioru, metodami projektowania i konstrukcji, sposobami opracowania dokumentacji techniczno-technologicznej odzieży, z praktycznym procesem wykonania odzieży oraz z systemem marketingu i zarządzania firmą odzieżową. Zaliczenie odbywa się na podstawie sprawozdania potwierdzonego przez wytypowaną osobę z firmy odzieżowej, posiadającej doświadczenie zawodowe i zaakceptowanej przez opiekuna praktyk oraz po wykonaniu projektu uzgodnionego z promotorem pracy dyplomowej. Ocena kwalifikacji wyniesionych z praktyk jest systematycznie sprawdzana przez Uczelnianą Radę ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Obecnie trwają prace nad wdrożeniem nowego systemu trzymiesięcznych praktyk zawodowych, aby spełnić wymagania dotyczące kształcenia na kierunku studiów o profilu praktycznym.

Student ma prawo do zmiany pracowni po każdym semestrze – w przypadku gdy uważa, że zmiana ta jest korzystna dla jego rozwoju twórczego. W takim systemie nauczania prowadzący pracownię ma możliwość śledzenia rozwoju intelektualnego i twórczego studenta oraz organizowania takiego programu swoich zajęć, aby ten rozwój był optymalny. Tak przyjęty system pozwala w pełni zaspokoić również sekwencyjność przedmiotów i modułów przedmiotowych pomiędzy przedmiotami kształcenia podstawowego, ogólnoplastycznego oraz kształcenia kierunkowego. Wyniesiona ze studiów wiedza i umiejętności zawodowe powinny pozwalać na uczestnictwo w procesie projektowania w wybranej specjalizacji, a ogólne wykształcenie humanistyczne, umiejętności plastyczne i opanowanie szeroko pojętego warsztatu artystycznego z dziedziny malarstwa, rysunku i rzeźby, sprzyja możliwości podjęcia studiów magisterskich na innych kierunkach artystycznych w uczelniach o profilu plastycznym.

Indywidualizacja procesu kształcenia ma na celu umożliwienie studentom łączenie studiów na różnych kierunkach, pracy zawodowej ze studiami (w przypadku studiów stacjonarnych), czy ułatwienie studiowania osobom niepełnosprawnym. Indywidualny tok studiów umożliwia studentom ustalenie z prowadzącym sposobu uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych oraz form realizowania obowiązków studenckich. Dodatkowo osobom niepełnosprawnym uczelnia zapewnia możliwość uczestnictwa w zajęciach opiekuna takiej osoby, pomoc materialną w postaci np. specjalistycznych stolików dydaktycznych i sprzętów rysunkowych lub elektronicznych, stanowiska do pracy w czytelni multimedialnej (komputer z odpowiednim oprogramowaniem wraz z fotelem). Również pracownicy przechodzą odpowiednie kursy i szkolenia mające na celu podniesienie komfortu studiowania osobom niepełnosprawnym, np. kurs języka

migowego, czy szkolenie z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej. W związku z faktem, że studia na kierunku *wzornictwo* wymagają bezpośredniego kontaktu na linii wykładowca-student, w zależności od stopnia niepełnosprawności uczelnia zapewnia indywidualne konsultacje z nauczycielami, mające na celu usprawnienie procesu kształcenia. Budynek uczelni dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.

Zasada budowania systemu ECTS jest zgodna z obowiązującymi przepisami /Ustawa o Szkolnictwie Wyższym i Rozporządzenie w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta/. Studenci kierunku *wzornictwo* w ramach realizowanych zajęć dydaktycznych uzyskują punkty ECTS w oparciu o zasady wynikające z Europejskiego Systemu Transferu Punktów (*European Credit Transfer System*). Punkty te mogą być też traktowane jako punkty transferowe, umożliwiające mobilność studentów (wymianę grup studenckich w programie Erasmus) oraz przyjęcie na studia słuchaczy z innych ośrodków akademickich.

Punkty ECTS są liczbami przyporządkowanymi poszczególnym przedmiotom i określają wkład pracy, jaką student powinien wykonać, aby uzyskać zaliczenie z danego przedmiotu. Punkty przypisane poszczególnym przedmiotom odpowiadają efektom kształcenia, które wymagają od studenta uczestnictwa w zajęciach prowadzonych zgodnie z określonym programem zajęć i programem nauczania (zajęcia dydaktyczne, wykłady, ćwiczenia) oraz wkładem pracy własnej, który poświęca na realizację zadań w domu, w bibliotece na uczelni, poza obowiązkowym czasem wyznaczonym harmonogramem studiów.

Funkcjonowanie systemu ECTS na uczelni określa Regulamin Studiów Wyższej szkoły Technicznej w Katowicach oraz zalecenia komisji programowej ds. ECTS. Praktykowany w Uczelni system ECTS jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

2) zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość,

Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zaplanowanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Efekty kształcenia na kierunku *wzornictwo* mają dać możliwość pracy absolwenta jako projektanta mody. Właściwy dobór przedmiotów, form zajęć dydaktycznych oraz kadry dydaktycznej pozwala na wykształcenie absolwenta posiadającego kwalifikacje artystyczne, merytoryczne i techniczne pozwalające na samodzielne lub zespołowe funkcjonowanie w świecie projektowania. Wprowadzone różnorodne metody kształcenia wspomagają realizację tego zamierzenia. Organizacja procesu kształcenia zapewnia szansę rozwoju każdemu studentowi, bowiem postawiono tu na indywidualizację procesu kształcenia, typową dla kierunków artystycznych. Tworzenie programów odbywa się w pierwszej kolejności na poziomie Katedry, później zaś Rady Wydziału. Uwzględnia się tu postulaty zgłaszane przez środowisko pracodawców. Sprawdzanie osiągniętych efektów

kształcenia odbywa się poprzez egzaminy pisemne, kolokwia, wykonanie prac zaliczeniowych oraz monitorowanie pracy studenta w trakcie semestru. Najistotniejszym etapem weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia jest egzamin dyplomowy, a później śledzenie zawodowych karier absolwentów.

W rezultacie kształcenia absolwent powinien uzyskać umiejętność rozumienia i posługiwania się podstawowymi pojęciami związanymi ze studiowanym kierunkiem. Po lekturze sylabusów poszczególnych przedmiotów można stwierdzić, że absolwent kierunku *wzornictwo* na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych spełnia to założenie w kontekście zagadnień szczegółowych, związanych z projektowaniem odzieży, biżuterii czy obuwia.

Treści programowe przewidziane w toku kształcenia są skierowane na pozyskanie podstawowych kompetencji i umiejętności związanych właśnie z takimi specjalizacjami. Dobrze temu powinny służyć różnorodne formy zajęć nakierowane na kształcenie adekwatnych do tych specjalności umiejętności, czy różnych kompetencji, gdzie z jednej strony student otrzymuje bazę w postaci historii sztuki, wzornictwa i kultury, podstawowych zagadnień z plastyki, jak rysunek żurnalowy, rzeźba i malarstwo, oraz innych zagadnień jak np. podstawy projektowania ubioru, czy projektowania komputerowego, ale też z drugiej strony ma szansę zapoznać się materiałoznawstwem i technologią, zasadami prowadzenia własnej firmy, czy z wiedzą techniczną dotyczącą produkcji odzieży, biżuterii oraz organizacją procesu technologicznego projektu. W treściach kierunkowych przewiduje się umożliwienie kształcenia skierowanego na podstawowe aspekty projektowania akcesoriów, biżuterii, form złotniczych, ubioru, obuwia, a także w grupie przedmiotów dotyczących projektowania wieloaspektowego student zapoznaje się z zagadnieniami sztuki włókna, konstrukcji ubioru, drukowania materiałów oraz opracowania graficznego kolekcji dyplomowej. Proces kształcenia student może wzbogacić wedle własnego uznania, dobierając sobie interesujące zagadnienia spośród 8 przedmiotów dodatkowych.

Przyjęta sekwencja przedmiotów i modułów kształcenia jest właściwa, postęp zdobywania kolejnych kwalifikacji jest zgodny z możliwością osiągnięcia zakładanych efektów.

Proponowane formy zajęć to wykłady, seminaria, laboratoria, ćwiczenia i zajęcia kierunkowe, gdzie buduje się relację ze studentem na zasadzie mistrz-uczeń. Wszystkie przytoczone elementy składowe programu kształcenia tworzą wspólną, spójną, choć różnorodną całość.

Podczas wizyty Polskiej Komisji Akredytacyjnej jej członkowie mieli okazję odwiedzić kilka pracowni i przyrzedzić się prowadzonym tam zajęciom. W dniu 27 marca wizytowano zajęcia z przedmiotów: „Projektowanie ubioru”. Wizytowano także Pracownię Ubioru Unikatowego, gdzie miały miejsce zajęcia z przedmiotu „Podstawy Projektowania Ubioru” Umożliwiono także członkom komisji wizytę w profesjonalnej szwalni, gdzie studenci realizują swoje zamysły. W dniu 28 marca odwiedzono zajęcia z przedmiotu „Projektowanie Kolekcji Dyplomowej” oraz „Opracowanie Graficzne Kolekcji Dyplomowej”. Podczas wizytacji można było wyrobić sobie pogląd na temat sposobu i formy prowadzenia zajęć, ich

poziomu i efektywności. W przeważającej mierze było to doświadczenie niezwykle pozytywne. Wyjątek stanowi tu sposób wprowadzania podstawowych zasad komunikacji wizualnej, zwłaszcza typografii. Wydaje się, że należałoby dogłębniej przyrzeć się tym zagadnieniom, które wspierają nieodzowny pakiet umiejętności projektanta mody bardzo istotnymi kompetencjami.

Można stwierdzić, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Zasady odbywania i wymiar praktyk studenckich na ocenianym kierunku studiów zostały określone w Regulaminie Praktyk Studenckich (załącznik do uchwały Senatu nr 2/4/05/2006 z dnia 23 maja 2006 r.). Regulamin ten został kilkakrotnie znowelizowany. Uczelnia zadbała jednak o wydanie dla studentów tekstu jednolitego, co znaczenie ułatwia korzystanie z tego aktu. Regulamin w sposób precyzyjny określa zasady odbywania i zaliczania praktyk studenckich. Akt ten został opublikowany na stronie internetowej Uczelni, przez co zapewniono studentom możliwość łatwego zapoznania się z nim. Podkreślić należy, że dokumentacja dotycząca zasad realizacji praktyk studenckich została opracowana w sposób rzetelny i kompleksowy.

Zgodnie z programem kształcenia na ocenianym kierunku studiów, na studiach pierwszego stopnia praktyka zawodowa trwa 4 tygodnie. Studenci muszą co prawda zaliczyć również 2 tygodniową praktykę artystyczną w postaci tzw. pleneru i wykonywania prac we własnym zakresie, jednak jako ogólnorozwojowe doświadczenie twórcze nie mieści się to w ramach wąsko pojmowanej praktyki zawodowej. Student może realizować praktykę w dowolnie wybranym przez siebie okresie po ukończeniu pierwszego roku studiów.

Za zaliczenie praktyk Uczelnia przyznaje punkty ECTS, co należy ocenić pozytywnie, ponieważ nakład pracy studenta w czasie obowiązkowych praktyk ma odzwierciedlenie w przyznanych punktach. Studenci samodzielnie poszukują miejsc, w których mogą realizować praktyki. W przypadku, gdy student ma problem ze znalezieniem odpowiedniego miejsca, pomoc zapewnia mu Akademickie Biuro Karier, które prowadzi listę podmiotów stale współpracujących z Uczelnią. Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany uzyskać porozumienie o skierowanie na praktykę podpisane przez Uczelnię i sponsora praktyk. W związku z tym Uczelnia za każdym razem ma możliwość weryfikowania poprawności doboru jednostek, w których student będzie odbywał praktyki. Ten system sprawdza się znakomicie, bowiem do tej pory nie zdarzył się żaden przypadek niezaliczenia praktyki z powodu nieprawidłowego wyboru instytucji przez studenta.

Za organizację praktyk studenckich odpowiada Opiekun Praktyk. Jak potwierdzili studenci, Uczelnia dba o to, żeby miejsce realizowania praktyk odpowiadało kierunkowi studiów. Weryfikacji uzyskanych na praktykach efektów kształcenia dokonuje również Opiekun Praktyk, który na podstawie przedstawionego przez studenta Dzienniczka Praktyk wraz z oceną i opinią

wystawioną przez zakładowego opiekuna praktyk, dokonuje ostatecznego zaliczenia. Dzięki obowiązkowi codziennego wpisywania do dzienniczka wykonywanych czynności, Opiekun Praktyk nie ma trudności w zweryfikowaniu, czy student w rzeczywistości zrealizował przypisane do praktyk efekty kształcenia.

Dla studentów łączących studia z pracą zawodową Uczelnia przewidziała możliwość zaliczenia praktyk na podstawie zaświadczenia z zakładu pracy albo oświadczenia o prowadzeniu własnej działalności artystycznej lub zawodowej. Zgodnie z uchwałą wykonywana praca zawodowa musi być powiązana ze studiowanym kierunkiem. Słuchacze studiów niestacjonarnych bardzo często korzystają z tej możliwości.

Aspekty indywidualizacji studiów na wizytowanym kierunku zostały określone w Regulaminie Studiów. Przyznaje on studentom możliwość korzystania z indywidualnej organizacji studiów (§ 9), która polega na realizacji obowiązującego planu lub programu studiów według harmonogramu zatwierdzonego przez Dziekana. Indywidualna organizacja studiów przyznawana jest w szczególnie uzasadnionych przypadkach, np. samotne wychowywanie dzieci, niepełnosprawność, studia na uczelni zagranicznej oraz równoległe studia na innej uczelni.

Regulamin nie przewiduje natomiast uprawnienia studentów do korzystania z formy indywidualizacji toku studiów przewidzianej dla studentów wyróżniających się wynikami w nauce lub osiągnięciami artystycznymi. W szczególności regulamin nie przewiduje możliwości objęcia studenta indywidualną opieką ze strony nauczyciela akademickiego, co należy ocenić negatywnie. Dlatego formalne uregulowanie indywidualizacji toku studiów należy ocenić jako niepełne.

Studenci na ocenianym kierunku studiów realizują swoje uprawnienie do 30% zajęć „do wyboru“ przewidzianych przez program kształcenia. Uczelnia proponuje w nim grupę tzw. przedmiotów wybieralnych – dodatkowych. Na ocenianym kierunku studiów Uczelnia nie prowadzi modułów specjalnościowych.

Ze względu na niewielką liczbę studentów niepełnosprawnych studiujących na WST nie została utworzona specjalna jednostka administracyjna, której celem byłaby opieka nad tą grupą słuchaczy. Za pomoc studentom niepełnosprawnym odpowiedzialny jest natomiast wyznaczony pracownik administracji. Oferuje on wsparcie studentom w zakresie dostosowania organizacyjnego i właściwej realizacji procesu dydaktycznego, biorąc pod uwagę szczególne potrzeby osób niepełnosprawnych, co należy ocenić pozytywnie. Ważną częścią obowiązku tego pracownika jest zapewnianie studentom pomocy w pozyskiwaniu specjalistycznego sprzętu, który pomaga im w zdobywaniu wiedzy na studiach. Uczelnia działa aktywnie na polu pozyskiwania dotacji mających na celu zakup sprzętu umożliwiającego studentom niepełnosprawnym studiowanie w relatywnie komfortowych warunkach. Ponadto, na stronie internetowej uczelni wskazany jest

adres e-mail, na który studenci niepełnosprawni mogą zgłaszać swoje potrzeby i sugestie.

Z analizy treści programowych, zakładanych efektów kształcenia, form i metod dydaktycznych wynika, że koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest konsekwentna i spójna. Koncepcja kształcenia jest zgodna z programem studiów kierunku *wzornictwo*. Efekty kształcenia przedstawione w Raporcie Samooceny są dokładnie sprecyzowane, a ich realizację potwierdzają wnioski wynikające z wizytowanych zajęć praktycznych i analizowanych prac magisterskich.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego – w pełni.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) *Studenci pozytywnie ocenili konstrukcję planu zajęć. System praktyk studenckich jest zorganizowany prawidłowo i rzetelnie. Uczelnia weryfikuje w sposób kompleksowy efekty kształcenia uzyskiwane przez studentów na praktykach. Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnej organizacji studiów. Indywidualna opieka naukowa nad wyróżniającymi się studentami formalnie nie funkcjonuje na ocenianym kierunku studiów. Studenci mają możliwość wyboru zajęć fakultatywnych. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.*
- 2) *Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Zespół doświadczonych dydaktyków tworzy i realizuje jednolity program, oparty na wieloletniej praktyce najlepszych uczelni artystycznych. Skutki dostrzeganych uchybień są bezzwłocznie niwelowane, zaś systematycznie prowadzona ocena kadry i programu pozwalają na sukcesywne wprowadzanie zmian bez szkód dla studiującej młodzieży.*

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) *Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,*

na ocenianym kierunku zatrudnionych jest **38** nauczycieli akademickich. Pośród nich większość reprezentuje obszar sztuki, dziedzinę sztuk plastycznych, dyscypliny sztuk projektowych i sztuk pięknych. Nauki społeczne reprezentuje **7** osób, zaś **6** z nich to specjaliści w zakresie nauk technicznych. Szczegółowe informacje znajdują się w dalszej części raportu. Ich dorobek twórczy, bądź doświadczenie zawodowe z obszaru sztuki, nauk technicznych, czy humanistycznych i społecznych uzasadniają zatrudnienie na ocenianym kierunku.

Wszyscy merytoryczni członkowie Zespołu Oceniającego wysoko kwalifikują jakość kadry dydaktycznej, jej właściwy dorobek, jak też odpowiednią relację pomiędzy liczbą nauczycieli odpowiedzialnych za kształcenie kierunkowe i uzupełniające.

Kierunek dysponuje liczną kadram naukowo-dydaktyczną, w skład której wchodzi 4 profesorów, 3 doktorów habilitowanych, 6 doktorów i 16 magistrów. Władze Uczelni dopuszczają możliwość prowadzenia zajęć przez nauczycieli akademickich z tytułem zawodowym magistra, ale legitymujących się bogatym doświadczeniem zawodowym, praktycznym lub artystycznym. Znajduje to swoje uzasadnienie w przekonaniu, że osoby te są w stanie w trakcie procesu dydaktycznego przekazać cenną wiedzę wynikającą z doświadczenia zawodowego. Spośród pracowników prezentujących obszar sztuki większość posiada znaczący dorobek w tym zakresie w dyscyplinie artystycznej *sztuki piękne* i *sztuki projektowe*. Struktura kwalifikacji umożliwia osiąganie założonych celów kształcenia i efektów programu. Dziewięć osób z wymienionego grona stanowią ci, dla których WST jest pierwszym miejscem zatrudnienia. Wszyscy dydaktycy zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu wypełniają swoje pensum godzinowe,

- 2) *dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,***

wszyscy pracownicy stanowiący minimum kadrowe wizytowanego kierunku posiadają wymagane kwalifikacje, adekwatne do realizowanego programu studiów i zakładanych efektów kształcenia. Wszyscy też mają odpowiedni, często wybitny dorobek, artystyczny i praktyczny, związany z kierunkiem studiów *wzornictwo*.

W Raporcie Samooceny do minimum kadrowego kierunku *wzornictwo* Uczelnia przedstawiła **8** nauczycieli akademickich, w tym **4** w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz **4** w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe/artystyczne i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również bieżące obciążenia dydaktyczne w roku akademickim 2014/2015 oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Po analizie dokumentacji stwierdzono, że do minimum kadrowego można zaliczyć **5** samodzielnych pracowników dydaktycznych i **1** doktora. Warunek liczbowy dot. prawa prowadzenia kierunku jest więc spełniony.

Minimum kadrowe wizytowanego kierunku spełnia wymagania określone w § 14 ust. 6 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U.

z 2014 r. poz. 1370), zgodnie z którym minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów w obszarze kształcenia w zakresie sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora/doktora sztuki.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczono za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W pozostałych przypadkach wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów. Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, iż wszyscy nauczyciele akademicy spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 powyższego rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku samodzielnego nauczyciela akademickiego lub 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora/doktora sztuki lub kwalifikacje drugiego stopnia.

Na podstawie analizy umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe są zatrudnieni w Uczelni od kilku lat, większość umów została zawarta na czas określony. Dla większości nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego Uczelnia stanowi dodatkowe miejsce pracy.

Z analizy danych dotyczących składu minimum kadrowego na wizytowanym kierunku z okresu ostatnich 4 lat wynika, że 6 spośród nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego w bieżącym roku akademickim było zaliczonych do minimum tego kierunku w roku akademickim 2013/2014, 5 nauczycieli akademickich – w roku akademickim 2012/2013 oraz w roku akademickim 2011/2012.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370) **wynosi 1 : 12,1 przy obowiązującej na wizytowanym kierunku relacji nie mniejszej niż 1 : 25.** Zatem ten stosunek niemal dwukrotnie przekracza wymaganą normę.

3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą,

władze, tak Uczelni jak i kierunku, starają się stwarzać warunki sprzyjające podnoszeniu kwalifikacji. Znajduje to wyraz na przykład w redukcji obowiązków, czy w pomocy finansowej ze strony Uczelni. W latach 2010/2014 w skali całej Uczelni **9** osób uzyskało stopień doktora, **8** doktora habilitowanego i **2** tytuł profesora. Na wizytowanym kierunku aktualnie doksztalca się **czworo** pracowników. W latach poprzedzających wizytację **trzech** nauczycieli uzyskało **stopień doktora**, a **jedna doktora habilitowanego**. Na lata 2016/2017 planowane są 3 doktoraty i 1 habilitacja. W obecnym roku akademickim 1 pedagog otworzył przewód doktorski, a 2 asystentki rozpoczęły studia doktoranckie; w przyszłym roku kolejne 2 osoby planują wszczęcie przewodów doktorskich. Ambicje młodej kadry w rozwoju naukowym spotykają się z poparciem władz uczelni. Procesowi rozwoju sprzyjają dwustronne umowy o współpracy z innymi ośrodkami dydaktycznymi:

- Denkmalakademie w Görlitz w Niemczech od roku 2006,
- Lwowska Akademia Komercyjna na Ukrainie od roku 2011,
- Uniwersytet Narodowy „Politechnika Lwowska” na Ukrainie od roku 2013,
- Berdiański Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny na Ukrainie od roku 2013,
- West Liberty University (USA) od roku 2013,
- Łucki Narodowy Uniwersytet Techniczny na Ukrainie od roku 2014.

Pracownicy firm i instytucji z doświadczeniem praktycznym zdobytym poza uczelnią zatrudniani są do prowadzenia zajęć dydaktycznych, przede wszystkim praktycznych. Zespołowi PKA udostępniono listę siedemnastu takich osób zawierającą nazwisko i imię osoby, rodzaj posiadanego doświadczenia praktycznego oraz wykaz prowadzonego przedmiotu lub przedmiotów. Ich zawodowe kompetencje i doświadczenie dydaktyczne nie budzą zastrzeżeń, a praktyczne doświadczenie odpowiada przyjętej koncepcji kształcenia.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe.

Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy).

Załącznik nr 6 – Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Korzystając z aktualnego planu zajęć eksperci ds. merytorycznych hospitowali kilka pracowni i laboratoriów, stwierdzając że wszędzie miały one odpowiedni poziom. Zastrzeżenia dotyczyły jedynie zbyt niskich wymagań w zakresie kształcenia w zakresie grafiki projektowej, będącej nie tylko istotnym składnikiem umiejętności absolwenta kierunku *wzornictwo*, ale także ważną

dotatkową kwalifikacją, na którą zawsze na rynku pracy jest zapotrzebowanie. Szczegóły są dostępne w ww. załączniku.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Kierunek dysponuje liczną, doświadczoną kadrami naukowo-dydaktyczną. Struktura kwalifikacji kadry, w tym szczególnie zawodowych, umożliwia osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz realizacji programów dydaktycznych. Dorobek naukowy oraz kwalifikacje dydaktyczne i zawodowe całej kadry, a szczególnie tworzącej minimum kadrowe, są odpowiednie do realizacji programów i założonych efektów kształcenia. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń,**
- 2) **dorobek artystyczno-naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, szczególnie zaś zespołu tworzącego minimum kadrowe, stanowią dobrą bazę dla bieżących działań wizytowanej jednostki, gwarantują również jej rozwój, elastycznie reagując na zmiany rynku pracy. Jest to szczególnie ważne dla jednostek prowadzących kształcenie na kierunku o profilu praktycznym – a z takim właśnie miał do czynienia Zespół Oceniający. Kwalifikacje kadry są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zaproszeni do współpracy wybitni artyści-pedagodzy z najważniejszych uczelni artystycznych w kraju nadają tutaj rangę wysokiemu poziomowi kształcenia i cały zespół dydaktyczny mobilizują do podnoszenia kwalifikacji. Nauczyciele prowadzą zajęcia zgodnie z reprezentowanym przez siebie obszarem sztuki, posiadającym dorobkiem w zakresie obszaru sztuki i dyscypliny sztuki projektowej,**
- 3) **prowadzona w Uczelni polityka kadrowa sprzyja rozwojowi zespołu dydaktyków, ułatwia drogi awansów poprzez finansowanie przewodów i postępowań awansowych, system ulg w zakresie pensum dydaktycznego podczas intensywnych prac finalizujących kolejne progi kwalifikacyjne, czy wreszcie wspieranie wymiany doświadczeń z ośrodkami w kraju i za granicą. Wizytowana jednostka sprzyja podnoszeniu kwalifikacji swoich pracowników, starając się zapewnić im odpowiednie warunki rozwoju, tak naukowego jak i dydaktycznego.**
5. **Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.**

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Jej stan posiadania w tym zakresie należy zaliczyć do najlepszych, i to nie tylko w lokalnej skali.

Zajęcia na ocenianym kierunku studiów odbywają się w jednym budynku należącym do Uczelni. W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna przeznaczona dla ocenianego kierunku studiów prezentuje bardzo dobry poziom. Studenci potwierdzili, że nie zdarzyła się sytuacja, w której byłoby zbyt mało miejsc w sali wykładowej lub warsztatowej w stosunku do liczby zapisanych na zajęcia studentów. Sale wykładowe w większości są dobrze wyposażone, w wielu z nich znajduje się sprzęt audiowizualny, który wykorzystywany jest do prezentacji treści wykładu. Studenci wysoko ocenili stan techniczny budynku jako dobry i pozwalający w pełni na realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do bezprzewodowego i sprawnie działającego Internetu. Pracownie artystyczne są widne, przestronne, wyposażone w odpowiednią liczbę sztalug i desek rysunkowych. Przestrzenie dla grafiki warsztatowej posiadają digestorium do technik trawionych i wszelki niezbędny sprzęt w postaci pras do druku płaskiego, wklęsłego i wypukłego. Pracownia rzeźby jest wyposażona w kawalety, skrzynie do przechowywania gliny i zespół narzędzi do konstrukcji stelaży, a także podręczny magazyn na gips i podobne materiały niezbędne do odlewów. Niejedna z uczelni niepublicznych nie ma tak dobrze wyposażonych pracowni i laboratoriów, a i niektóre publiczne mogą mieć kompleksy.

Uczelnia posiada własną bibliotekę, z której zasobów mogą korzystać studenci. W ich opinii biblioteka jest dobrze zaopatrzona w wymaganą na ocenianym kierunku literaturę przedmiotu. Studenci przygotowujący pracę dyplomową potwierdzili, że większość źródeł mogą znaleźć w uczelnianej bibliotece, co ocenia się pozytywnie. Na Uczelni funkcjonuje elektroniczny system informatyczno-biblioteczny umożliwiający łatwe wyszukiwanie niezbędnych pozycji (program *opac*). Godziny otwarcia biblioteki są dostosowane do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych, którzy chcą z niej skorzystać w czasie zjazdów. Studenci pozytywnie odnieśli się do pracy pracowników biblioteki, którzy chętnie świadczą im pomoc w wyszukiwaniu odpowiednich pozycji. Eksperti ds. merytorycznych potwierdzają opinie młodzieży, oceniając księgozbiór jako w pełni dostosowany do potrzeb realizowanego kierunku studiów, a nadto sprzyjający ogólnemu rozwojowi kwalifikacji intelektualnych i ambicji twórczych. Dostępny tam periodyk *VOICE* posiada indeks ISSN, projektowany i redagowany jest przez młodzież i spełnia wszystkie kryteria profesjonalizmu. Z pewnością wart jest większej popularyzacji, uzupełnienia o tłumaczenia tekstów na angielski czy niemiecki, przede wszystkim zaś o wymianę (choćby międzybiblioteczną) z podobnymi publikacjami w Polsce i poza granicami. Dyskretny nadzór nad poziomem wydawnictwa za strony Uczelni dyktowany jest nie tylko dbałością o jakość graficzną i merytoryczną pisma. Jest on też rodzajem taktownej dydaktyki, kiedy prowadzony student bywa

przekonany, że sam wpadł na właściwe rozwiązanie. Ten rodzaj kształcenia (nie tylko na kierunkach artystycznych) jest bezcenny!

Wydział zadbał o udostępnienie studentom czytelni, która znajduje się przy bibliotece. Studenci ocenili, że liczba miejsc w czytelni jest dla nich wystarczająca, a przeznaczona na nią sala jest dostosowana do pracy wymagającej skupienia.

Studenci podkreślili, że Uczelnia dba o poprawność doboru instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne. Ze względu na specyfikę studiów wachlarz instytucji, w których studenci odbywają praktyki, jest dosyć wąski. Są to głównie firmy odzieżowe. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że wyznaczony opiekun dokładnie analizuje prawidłowość doboru miejsc odbywania praktyk przez studentów.

Budynek, w którym odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku, jest w pełni dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo. W gmachu znajduje się winda, która umożliwiła studentom niepełnosprawnym dotarcie na każdy jego poziom. W budynku Uczelni znajduje się również toaleta dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Uczelnia zadbała o dostosowanie swojej infrastruktury dla potrzeb studentów niewidomych lub słabo widzących. Podkreślić należy, że biblioteka i czytelnia zostały zaopatrzone w specjalistyczny sprzęt umożliwiający studentom niepełnosprawnym zdobywanie wiedzy na równym poziomie ze studentami pełnosprawnymi. Warto podkreślić, że w programach zajęć dydaktycznych znajdują się ćwiczenia dotyczące potrzeb osób niepełnosprawnych – tak więc infrastruktura Uczelni wiąże się z kształceniem w sposób immanentny.

Podsumowując, przystosowanie infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych należy ocenić jako wyróżniające.

Uczelnia dysponuje również świeżo powstałym, rewelacyjnym, unikatowym wśród jednostek niepublicznych Parkiem Naukowo-Technologicznym *SILESIA*. Zbudowany za 52 mln. zł poligon doświadczeń z zakresu informatyki, automatyki, robotyki, mechatroniki (projekty dla medycyny czy przemysłu samochodowego), wyposażony w wyrafinowane laboratoria, zbudowany według zasad ekologii (szare, „granitowe“ ściany zewnętrzne są ogniwami fotowoltaicznymi), imponuje zakresem ambicji, a przede wszystkim możliwościami kreacji nowych technologii, wśród których planuje się miejsce i dla *wzornictwa*. Pogranicza obszarów i dziedzin zawsze są obiecujące, a przy odpowiednim klimacie mogą być owocne (Steve Jobs do końca dni przypominał, że wszelkie sukcesy zawdzięczał elementarnemu wykształceniu plastycznemu). Ów Park jest kolejnym dowodem na słuszność śląskiej drogi przemiany regionu ciężkiego przemysłu w wyrafinowany ośrodek nowatorstwa technicznego i ważne centrum najszerzej rozumianej kultury.

Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach posiada własną bazę lokalową umożliwiającą odpowiednie warunki do kształcenia na wizytowanym kierunku, *wzornictwo*.

Od 2005 roku WST w Katowicach jest właścicielem budynków o łącznej powierzchni 4900 m² będących siedzibą szkoły. Rozbudowa i modernizacja bazy doprowadziły do znacznego powiększenia infrastruktury Uczelni.

Od października 2011 roku Uczelnia rozpoczęła kształcenie w rozbudowanych, zmodernizowanych i kompleksowo wyposażonych budynkach. Zostały one powiększone o ok. 6000 m².

Uczelnia dysponuje obecnie trzema połączonymi ze sobą budynkami o łącznej powierzchni użytkowej ok. 12000 m kw., tj. dwoma budynkami pięciokondygnacyjnymi (segment A i B) i jednym gmachem trzykondygnacyjnym (segment C) wraz z salą gimnastyczną.

Rozbudowa Uczelni możliwa była dzięki przyznanemu dofinansowaniu na realizację projektu pt. „Rozbudowa i kompleksowy remont oraz zakup wyposażenia obiektów dydaktycznych Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach” w ramach Działania 8.1 *Infrastruktura szkolnictwa wyższego VIII Priorytetu Infrastruktura edukacyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013*.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego – wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Infrastruktura, którą dysponuje jednostka, spełnia potrzeby i oczekiwania studentów. W pełni umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia zapewnia studentom odpowiednią liczbę miejsc w odpowiednio wyposażonych pracowniach artystycznych i salach dydaktycznych. Zapewnia im także dostęp do Internetu bezprzewodowego. Pozytywnie przez studentów oceniona została działalność biblioteki oraz czytelni. Uczelnia dba o poprawność doboru instytucji, w których studenci odbywają praktyki. Budynek Uczelni spełnia także wszystkie możliwe potrzeby studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobywania wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Powyższy akapit odnosi się do obligatoryjnej oceny jednostek prowadzących studia II stopnia, bądź jednolite studia magisterskie. Tymczasem wizytowany kierunek *wzornictwo* kształci jedynie na poziomie I stopnia. Jednakże kadra dydaktyczna, dobrze rozumiejąc zbieżne interesy Uczelni i własne, aktywnie prowadzi działalność twórczą i publikuje ją w postaci wystaw, uczestnictwa w konkursach, plenerach, sympozjach itp. Więcej szczegółów można znaleźć

w dalszej części raportu, cytującej indywidualne życiorysy artystyczne nauczycieli akademickich nauczających na tym kierunku.

Działalność naukowa Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach obejmuje:

- własną pracę twórczą i naukową pracowników naukowo-dydaktycznych,
- współpracę z innymi ośrodkami nauki i sztuki na terenie Polski i poza granicami,
- współdziałanie z władzami samorządów miejskich i wojewódzkich.

Efektami są dokonania twórcze, prace teoretyczne, publikacje, udział w konkursach, wystawach indywidualnych i zbiorowych, recenzje, opinie, konsultacje eksperckie oraz aktywny udział w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych.

Ilustracją współpracy są imprezy i przedsięwzięcia o zróżnicowanym charakterze. Biorą w nich udział pracownicy uczelni, ale także studenci. Przykładem spektakularnych sukcesów jest uzyskanie (w roku 2014) **II. miejsce** w międzynarodowym konkursie projektów naukowo-badawczych w kategorii Hometech and Home Textiles Category, organizowanym w ramach „VI. International R&D Project Brokerage Event: UTIB Turkish Textile and Clothing”. Lista wymienionych imprez liczy **25** pozycji i nie ma powodu, by cytować ją *in extenso*.

Władze Uczelni i wizytowanego kierunku podjęły prace przygotowujące *wzornictwo* do prowadzenia badań naukowych w ramach stworzonego Parku Naukowo-Technologicznego, prezentowanego w poprzednim rozdziale raportu.

Instytucja ta została powołana do życia w celu realizacji działalności badawczo-rozwojowej Uczelni oraz świadczenia usług badawczych, o których mowa w § 3 Statutu Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach. Chodzi o zwiększenie liczby projektów badawczych oraz wdrożenie innowacji i technologii opracowanych w szczególności przez studentów Uczelni do działalności gospodarczej przedsiębiorców z województwa śląskiego. Pracownicy wizytowanego kierunku podejmowali już konkretne działania w zakresie wdrażania innowacji, przygotowując Program Badań Stosowanych pod tytułem „Opracowanie innowacyjnej metody konstrukcji spersonalizowanej odzieży przyszłości z uwzględnieniem użytkowych właściwości materiałów nowej generacji oraz zaawansowanych technik pomiaru sylwetki”. Niestety, pomimo pozytywnych ocen wspomniany projekt nie otrzymał dofinansowania. Po niezbędnych korektach i uzupełnieniach będzie on ponownie zgłoszony w kolejnej edycji konkursu. Istnieją również plany przystąpienia do konkursu Narodowego Centrum Nauki - PRELUDIUM 8 na projekty badawcze realizowane przez osoby nieposiadające stopnia naukowego doktora/doktora sztuki. Wspomniana praca naukowa ma dotyczyć badań nad nową estetyką ubioru, a tematem badań będzie technologia i konstrukcja uwzględniająca rozwiązania przeznaczone dla osób „bez limitu wieku”.

W nadchodzącym czasie planowane są prace nad dwoma projektami badawczymi, z których jeden - w ramach ogłoszonego przez NCN konkursu OPUS 8, a drugi w ramach konkursu INNOTECH. Ten ostatni powstanie we współpracy z Pracownią Sprzętu Alpinistycznego Małachowski S.C.

Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, jak już wspomniano, wydaje pismo studenckie *VOICE*. Porusza ono zagadnienia związane z profilem Uczelni, ale także szereg spraw znajdujących się w kręgu zainteresowań młodzieży studenckiej. Poziom tego periodyku zaskakuje zawodowym przygotowaniem. Budzi zainteresowanie i przyciąga uwagę zarówno profesjonalną szatą graficzną jak i tematyką publikacji. Warto również zwrócić uwagę na plany Katedry Wzornictwa, które mają zaowocować wydaniem czasopisma naukowego o tematyce związanej z profilem wizytowanego kierunku. Naturalne więc będzie, że znajdują się tam artykuły o tematyce z zakresu mody, designu i sztuki. W zespole redakcyjnym będą pedagodzy, studenci, ale także osoby zaproszone z innych ośrodków akademickich.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Zważywszy na relatywnie krótką historię Uczelni (istnieje od 2003 r.) należy wysoko ocenić jej zaangażowanie w problematykę rozwoju wizytowanego kierunku, w którym rola badań naukowych, bądź doświadczeń artystycznych, jest nie do przecenienia.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ – w pełni.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Władze WST w Katowicach kładą nacisk na stworzenie jak najlepszych warunków sprzyjających podejmowaniu badań naukowych. Tak jest również na preferowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego kierunku *wzornictwo*. Dotyczy to głównie pracowników dydaktycznych, ale także studentów. Uczestnicząc w konkursach i wystawach, tak charakterystycznych dla wizytowanego kierunku, pretendują do nagród i wyróżnień. Jest to zarazem przyswajanie sobie rzeczywistych wyzwań związanych z nauczaniem zawodem. Zespół oceniający miał okazję uczestniczyć w pokazie konkursowej kolekcji zaprojektowanej dla urzędników samorządu miasta Żory. Była to próba zmierzenia się przez dydaktyków, a także studentów, z projektem dla realnego odbiorcy z jego konkretnymi oczekiwaniami i ograniczeniami.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) *Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans, zapewniając właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów,***

zasady rekrutacji na oceniany kierunek studiów określa uchwała Senatu WST nr 7/18/12/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie zasad i trybu przyjęć na studia w roku akademickim 2014/2015. O przyjęciu na studia decyduje kolejność zgłoszeń. W związku z tym stwierdzić należy, że Uczelnia prowadzi rekrutację bez kryteriów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów.

Wielkość przeprowadzanego naboru jest, zdaniem studentów, odpowiednia w stosunku do potencjału dydaktycznego Uczelni. Informacje o procesie rekrutacji są dostępne na stronie internetowej. Postępowanie rekrutacyjne na kierunku *wzornictwo* jest prowadzone przez Dziekana Wydziału. Nie stwierdzono żadnych uchybień w postaci preferencji, bądź dyskryminacji jakichkolwiek grup czy osób ubiegających się o status studenta na ocenianym kierunku.

Zaleca się wprowadzenie wstępnej selekcji w postaci komisyjnego przeglądu domowych prac kandydatów, sprawdzającej elementarne kwalifikacje estetyczne i manualne.

- 2) ***system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen; System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen,***

każdy prowadzący zajęcia jest uprawniony do suwerennego określenia zasad oceniania studentów oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia, które jednak muszą być zgodne z ogólnymi zasadami wynikającymi z Regulaminu Studiów. Studenci są informowani na pierwszych zajęciach o zakresie obowiązującego materiału oraz o formie i zasadach zaliczenia kursu. W opinii studentów prowadzący zajęcia przestrzegają przyjętych przez siebie kryteriów zaliczenia, które odnoszą się do przedstawionego na zajęciach materiału. W dalszej kolejności studenci potwierdzili, że egzaminy przeprowadzane na ocenianym kierunku pozwalają na weryfikację nie tylko zdobytej wiedzy, ale również umiejętności. Zdaniem studentów zawsze są oni oceniani obiektywnie, również w przypadku oceny wykonywanych przez nich projektów, co zasługuje na pozytywną kwalifikację.

Po każdym egzaminie studenci mają możliwość wglądu do swojej pracy egzaminacyjnej, a prowadzący zajęcia tłumaczą im, jakie błędy popełnili i co muszą zmienić w przyswajaniu wiedzy, aby zaliczyć egzamin. Studenci otrzymują również informację dotyczącą błędów, jakie popełnili przygotowując swoje projekty.

Podsumowując, należy stwierdzić, że system oceny osiągnięć studentów na ocenianym kierunku studiów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są zgodne ze standardami przyjętymi dla tego kierunku,

- 3) ***struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów,***

Uczelnia od kilku lat bierze udział w programie wymiany *Erasmus*. W ramach tego europejskiego programu Uczelnia nie ma podpisanych żadnych stałych umów z europejskimi uczelniami prowadzącymi studia na kierunkach związanych z wzornictwem, do których studenci ocenianego kierunku mogliby się udać.

Warto tutaj zauważyć, że ten problem dotyczy także wiodących polskich uczelni artystycznych, w których funkcjonują profesjonalne biura ułatwiające wymianę zagraniczną. Często okazuje się, że mimo lepszego wyposażenia technicznego, oferta dydaktyczna ośrodków zagranicznych bywa znacznie gorsza niż nasza.

Uczelnia wdrożyła skutecznie system przyznawania punktów ECTS. Studenci nie są jednak świadomi, do czego w rzeczywistości one służą. Uważają oni, że liczba punktów ECTS przyznawana za zaliczenie konkretnego kursu zależy od tzw. „wagi” przedmiotu. Przyczyną tej niewiedzy jest brak polityki informacyjnej skierowanej do studentów na temat systemu akumulacji i transferu punktów. Uczelnia nie prowadzi wśród studentów badania dotyczącego ich opinii na temat prawidłowości przypisania punktów ECTS. W ankiecie oceny zajęć dydaktycznych brakuje pytania dotyczącego liczby godzin, jaką student poświęca na samodzielne przygotowanie się, naukę i zaliczenie danego przedmiotu. Dla doskonalenia wzajemnych stosunków wewnątrz uczelnianej społeczności warto w przyszłości ten problem rozważyć,

4) ***system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia,***

Z opinii studentów wynika, że prowadzący zajęcia są dla nich dostępni także poza godzinami planowych zajęć, odpowiadają też na problemy zgłaszane systemem poczty elektronicznej (e-mail). Wszyscy nauczyciele mają ustalony czas swoich konsultacji, które odbywają się w budynku Uczelni, również w czasie zjazdów młodzieży studiującej systemem niestacjonarnym. Studenci podkreślali, że prowadzący zajęcia zawsze są obecni na wyznaczonych konsultacjach. Opisaną praktykę należy ocenić wyjątkowo dobrze.

Na ocenianym kierunku studenci mają możliwość wyboru promotora pracy dyplomowej. Studenci określają też samodzielnie temat swojej pracy. Grupy seminaryjne na wizytowanym kierunku nie są liczne, nie przekraczają średnio 15 osób, co jest ewidentną zaletą.

Studenci bardzo pozytywnie ocenili pracę sekretariatu ds. studenckich. Nie mają oni problemu z załatwieniem spraw administracyjnych. Ze względu na sprawność działania sekretariatu nie tworzą się przed nim kolejki oczekujących. Ponadto studenci potwierdzili, że mają dostęp do Dziekana Wydziału, również poza wyznaczonymi godzinami przyjęć, co także należy ocenić pozytywnie. Studenci wysoko oceniają pracę Dziekana, który pomimo licznych obowiązków znajduje czas na pomoc w indywidualnych problemach studentów.

Studenci uważają, że programy nauczania zawarte w sylabusach są wyrażone jasno i zawierają komplet informacji dotyczących wymagań, podobnie jak procedury zaliczeń poszczególnych przedmiotów.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym podkreślili, że zdarza im się analizować sylabusy poszczególnych kursów, ale tylko w przypadku, gdy nauczyciel akademicki omawia go na pierwszych zajęciach. Z analizy sylabusów

wynika, że zostały one opracowane w sposób rzetelny i zarazem przystępny, co pozwala zainteresowanym studentom na korzystanie z nich w sposób swobodny. Studenci znajdują w sylabusach kursów przede wszystkim informację na temat efektów kształcenia oraz wymaganej literatury przedmiotu. Jednak w opinii studentów informacja na temat efektów kształcenia nie jest dla nich istotna. W związku z tym zgłaszana przez niektórych potrzeba permanentnej dostępności do pełnej informacji w tym zakresie (*Strefa Studenta*) poprzez narzędzia cyfrowe nie jest powszechna - choć spełnienie oczekiwań tej grupy słuchaczy przysporzy Uczelni dobrej opinii. W sylabusach znajdują się również szczegółowe opisy zasad i warunków zaliczenia. Student otrzymuje informację o formie egzaminu lub stosowanej punktacji w przypadku egzaminów pisemnych.

Uczelnia na ocenianym kierunku studiów, poza stypendium Rektora dla najlepszych studentów, motywuje ich do osiągania lepszych efektów kształcenia poprzez system nagród wręczanych podczas inauguracji roku akademickiego i pomoc finansową w publikacji projektów. Prowadzone są własne konkursy artystyczne dla studentów ocenianego kierunku.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje Regulamin Stypendialny dla studentów WST w Katowicach z 2014 r. Regulamin został dostosowany do znowelizowanej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Zaprezentowana przez Uczelnię wersja regulaminu ma formę ujednoliconą, co ułatwia studentom poznanie zasad przyznawania świadczeń. Akt ten dotyczy każdego rodzaju pomocy materialnej, zagwarantowanej studentom przez ustawę *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Studenci podkreślili, że świadczenia pomocy materialnej wypłacane są terminowo. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Uczelni. Pozytywnie pod względem organizacyjnym oceniona została praca osoby zajmującej się przyznawaniem i wypłatą świadczeń pomocy materialnej studentom.

Kryteria przyznawania stypendiów: socjalnych, specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg są sprecyzowane w Regulaminie i nie stwarzają problemów interpretacyjnych. Z kolei w przypadku stypendium Rektora dla najlepszych studentów kryterium jego uzyskania jest wysoka średnia ocen. Regulamin w § 21 ust. 2 przewiduje natomiast, że w przypadku, gdy student nie osiągnie średniej wymaganej do stypendium, Rektor może podjąć decyzję o przyznaniu stypendium na podstawie osiągnięć naukowych, artystycznych lub wysokich wyników sportowych we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym. Regulamin nie przewiduje natomiast katalogu uznawanych osiągnięć, pozostawiając to do suwerennej decyzji Rektora, co młodzież ocenia krytycznie.

Samorząd Studencki WST wyraził na piśmie swoją pozytywną opinię dotyczącą wprowadzenia regulaminu ustalania wysokości i wypłacania świadczeń pomocy materialnej. Dokumentacja przedstawiona przez Uczelnię, jak również relacja przedstawicieli Samorządu Studenckiego potwierdza, że podział dotacji na

fundusz pomocy materialnej, ustalenie wysokości stawek stypendiów oraz ustalenie wysokości miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka rodziny studenta, uprawniającego do otrzymania stypendium socjalnego, następuje w porozumieniu z właściwym organem Samorządu Studenckiego. Porozumienia zawsze są poświadczane podpisem przewodniczącego Samorządu Studenckiego, co ocenia się pozytywnie.

Indywidualne decyzje w sprawach stypendialnych spełniają wszystkie wymagania określone przez Kodeks Postępowania Administracyjnego, w tym przede wszystkim posiadają uzasadnienie i pouczenie o możliwości wniesienia odwołania.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni określa zarządzenie Kanclerza nr 1/WST/2014 z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie opłat obowiązujących w roku akademickim 2014/2015. Z analizy przedstawionego dokumentu wynika, że Uczelnia na ocenianym kierunku studiów nie pobiera od studentów opłat zabronionych przez art. 99 a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Uczelnia pobiera jednak od studentów dodatkowe opłaty administracyjne, jak np. opłata wakacyjna oraz opłata za nieterminowe złożenie indeksu, co zostało negatywnie ocenione przez studentów obecnych na spotkaniu z przedstawicielem Zespołu Oceniającego PKA.

Stosunki prawne pomiędzy studentem a Uczelnią określa każdorazowo umowa o świadczeniu usług edukacyjnych. Umowa nie zawiera klauzul analogicznych do uznanych za zakazane przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Należy jednak podkreślić, że umowa nie zawiera w swojej treści zapisów dotyczących rzeczywistej wysokości opłat, odsyłając do ww. zarządzenia Kanclerza. W związku z tym wysokość opłat może zostać zmieniona jednostronną decyzją władz Uczelni poprzez nowelizację zarządzenia.

Z relacji studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wynika, że są oni zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej. Jako mocne strony systemu wskazywali przede wszystkim obiektywne kryteria oceniania, sprawność obsługi administracyjnej oraz dostępność prowadzących zajęcia. Jako słabe strony wypunktowane zostało pobieranie dodatkowych opłat administracyjnych, w tym głównie opłaty wakacyjnej. Studenci potwierdzili, że mają możliwość przedstawiania władzom Uczelni swojego stanowiska w sprawach studenckich. Każdy student może zwrócić się ze swoją indywidualną sprawą do Dziekana. Wnioski, jeśli są racjonalnie uargumentowane, spotykają się z pozytywną reakcją władz. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci określili sposób rozpatrywania skarg i wniosków jako bardzo dobry.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – w pełni.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Uczelnia prowadzi rekrutację bez kryteriów dyskryminujących kandydatów. Wielkość przeprowadzanego naboru jest odpowiednia w stosunku do potencjału dydaktycznego WST w Katowicach. Uczelnia prowadzi rekrutację bez egzaminów sprawdzających uzdolnienia plastyczne kandydatów, niezbędne do studiowania kierunków z obszaru sztuki do którego *wzornictwo* należy. Sugeruje się wprowadzenie powyższych egzaminów.
 - 2) Uczelnia nie wprowadziła jednolitego systemu oceny studentów. Prowadzący zajęcia samodzielnie określają kryteria zaliczenia. W opinii studentów są oni oceniani w sposób obiektywny,
 - 3) Uczelnia dotąd nie uczestniczy w programie studenckich wymian międzynarodowych, choć jest w trakcie nawiązywania kontaktów z uczelniami o podobnym profilu, głównie w krajach UE. Internacjonalizacja kształcenia jest wymogiem czasu, nieodzownym elementem permanentnej edukacji, z czego władze WST zdają sobie sprawę, czyniąc wszystko dla udrożnienia tej ścieżki kształcenia.
 - 4) system pomocy materialnej funkcjonuje na ocenianej Uczelni w sposób sprawny. Kryteria przyznawania świadczeń pomocy materialnej są sformułowane w sposób zrozumiały, z wyjątkiem stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Uczelnia nie pobiera od studentów opłat zakazanych przez art. 99a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Uczelnia pobiera natomiast dodatkowe opłaty administracyjne, co spotkało się z negatywną opinią studentów. System opieki dydaktycznej nad studentami należy ocenić pozytywnie, szczególnie ze względu na dostępność prowadzących zajęcia. Pozytywnie należy ocenić działalność obsługi administracyjnej studentów.
8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.
- 1) *Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,*

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) został w Uczelni wprowadzony Zarządzeniem Rektora Nr 81/WST/2011 z dnia 25 listopada 2011 r. Głównymi celami WSZJK jest osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia, stałe monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, systematyczna i kompleksowa ocena efektów kształcenia, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej,

zwiększenie szans absolwentów na rynku pracy oraz podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności oferty edukacyjnej.

Podstawowa struktura organizacyjno-funkcjonalna Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia została określona w załączniku nr 1 do ww. Zarządzenia konstytuującego WSZJK. W skład struktury wchodzi: Uczelniana Rada ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, działające w ramach poszczególnych kierunków. Ponadto w strukturze tej funkcjonują organy Uczelni: (Rektor, Senat, Dziekan, Rada Wydziału). Nadzór nad działaniem systemu sprawuje Rektor WST w Katowicach.

W skład Uczelnianej Rady ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia wchodzi: Przewodniczący - Pełnomocnik Rektora ds. Badania Jakości Kształcenia, pozostali członkowie: po jednym przedstawicielu z każdego Wydziału wyznaczonym przez Rektora oraz przedstawiciel dziekanatu, przewodniczący Samorządu Studenckiego.

Do jej zadań należy:

- Opracowanie, wraz z Zespołami, procedur służących podnoszeniu jakości kształcenia.
- Monitorowanie prac Zespołów ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i informowanie Rektora WST w Katowicach o postępach związanych z wdrażaniem procedur.
- Monitorowanie aktów prawnych oraz dostosowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia do obowiązujących przepisów.
- Analiza raportów dotyczących oceny jakości kształcenia sporządzonych przez Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.
- Formułowanie wniosków zmierzających do poprawy jakości kształcenia i przekazywanie odpowiednim podmiotom propozycji związanych z poprawą jakości kształcenia.
- Monitorowanie dostępności i przejrzystości informacji dotyczących procesu kształcenia w WST w Katowicach.
- Opracowanie procedur umożliwiających weryfikację efektów kształcenia.
- Opracowanie procedur umożliwiających ocenę procesu kształcenia, w tym również organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych.

W skład Zespołów ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia wchodzi: Przewodniczący, Kierownik Katedry, pozostali członkowie (co najmniej jedna osoba wyznaczona przez Kierownika Katedry).

Zakres działań zespołów ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje:

- Wdrażanie procedur.

- Przekazywanie zadań odpowiednim podmiotom.
- Nadzór nad postępami realizacji zadań.
- Przekazanie raportu z wynikami prac Uczelnianej Radzie.

Dokonując oceny należy stwierdzić, iż na obecnym etapie rozwoju Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia została stworzona struktura odpowiedzialności oraz uregulowania prawne umożliwiające jego funkcjonowanie i doskonalenie.

Zaleca się, aby posiedzenia Uczelnianej Rady ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Zespołów ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia były protokołowane.

Główne badania monitorujące jakość kształcenia to:

- 1) ewaluacja pracy nauczycieli akademickich przez studentów,
- 2) hospitacje zajęć dydaktycznych,
- 3) ocena okresowa nauczycieli akademickich,
- 4) przeglądy programów kształcenia,
- 5) monitorowanie losów zawodowych absolwentów.

Ankietowe badania opinii studentów oraz hospitacje zajęć są przeprowadzane zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 81a/WST/2011 z dnia 25 listopada 2011r. w sprawie zasad przeprowadzania ankietyzacji i hospitacji zajęć. Wzór ankiety – oceny nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia oraz wzór ankiety oceniającej program kształcenia i organizację studiów (prowadzona wśród absolwentów od roku akademickiego 2014/2015) stanowią załączniki do Zarządzenia Rektora nr 19/WST/2011 z dnia 22 maja 2012 r. Wzór protokołu z hospitacji stanowi załącznik do Zarządzenia Rektora Nr 15/WST/2011 z dnia 7 marca 2011 r. Badania odbywają się poprzez anonimowe ankiety w formie papierowej raz w semestrze. Ankietowaniu podlegają wszystkie formy zajęć dydaktycznych. Wyniki z przeprowadzonych badań nie są publiczne dostępne, są przedstawiane władzom Uczelni i Wydziału, oraz studentom na ich prośbę. Są one omawiane na posiedzeniu Senatu. Badania te służą podnoszeniu poziomu kształcenia, ocenie nauczycieli akademickich, a także ich bezpośrednim przełożonym w celu realizacji polityki kadrowej.

Kolejnym narzędziem wykorzystywanym w ewaluacji procesu kształcenia są hospitacje zajęć. Przeprowadza się je zgodnie z planem hospitacji. Podlegają im wszyscy nauczyciele akademicy. Celem hospitacji jest uzyskanie informacji zwrotnych do diagnozy lub oceny efektów kształcenia oraz do oceny pracy nauczycieli akademickich. Hospitacje przeprowadza Dziekan lub Kierownicy katedr. Formularze hospitacyjne przekazywane są następnie Uczelnianej Radzie

ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Elementem hospitacji jest rozmowa z nauczycielem akademickim, mająca na celu podjęcie dalszych możliwych działań, służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. Protokoły hospitacji znajdują się w dokumentacji Wydziału. Uwagi i wnioski z hospitacji są przedstawione na posiedzeniu Senatu. Wyniki przeprowadzonych hospitacji są uwzględniane w okresowej ocenie pracowników, w polityce awansu oraz przy obsadzie zajęć dydaktycznych. W czasie wizytacji otrzymano do wglądu arkusze hospitacyjne. Ich wyniki są na ogół pozytywne dla nauczycieli akademickich prowadzonych zajęcia na kierunku *wzornictwo*.

Jedną z procedur wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest okresowa ocena pracowników. Ocena obejmuje działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną. Zasady jej przeprowadzania określa Regulamin. Oceny dokonuje Uczelniana Komisja Oceniająca wybrana przez Senat w liczbie 5 członków. Przewodniczącym Komisji Oceniającej jest Dziekan. Od jej decyzji służy odwołanie, kierowane do Komisji Odwoławczej w liczbie 3 członków. Analiza dokumentacji tej oceny świadczy, iż prowadzona jest zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 132 Ustawy *prawo o szkolnictwie wyższym*.

Kierownicy katedr co najmniej raz w semestrze organizują zebrania wszystkich zakładów wchodzących w skład katedry celem omówienia bieżących problemów dotyczących jakości kształcenia. Z każdego spotkania kierownik katedry przekazuje protokół i wnioski Uczelnianej Radzie ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. URZJK w każdym okresie sprawozdawczym otrzymuje raporty samooceny wszystkich jednostek dydaktycznych.

Uczelniana Rada ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia pod koniec każdego roku akademickiego podsumowuje w sprawozdaniu (na podstawie otrzymanych protokołów, formularzy, ankiet, itd.) wszystkie działania dotyczące jakości kształcenia i poddaje je pod dyskusję na Radzie Wydziału. Sprawozdanie jest następnie przekazywane Rektorowi.

W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją będącą przedmiotem obrad Senatu oraz Rady Wydziału, badające tematykę posiedzeń poświęconą zagadnieniom jakości. Z dokumentacji wynika, iż problematyka jakości jest przedmiotem wnikliwych obrad. Podczas posiedzeń były przedstawiane zagadnienia związane z uczelnianym systemem zapewnienia jakości, wynikami rekrutacji, polityką kadrową, zmianami w planach i programach studiów, strategią rozwoju Uczelni.

Uczelnia stworzyła odpowiednie podstawy formalne dla funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, konieczne jest jednakże ich dalsze rozbudowywanie i doskonalenie. Wbudowany w strukturę Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów służących monitorowaniu i doskonaleniu procesu dydaktycznego automatycznie eliminuje słabe strony programu kształcenia i prowadzi do ich naprawy.

- 2) **w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni,**

wszystkie podmioty zainteresowane jakością kształcenia na wizytowanym kierunku biorą udział w procesie weryfikacji procesu edukacji. Nie ma to zorganizowanej formy instytucjonalnej, a odbywa się na zasadzie nieformalnych rozmów i kontaktów wynikających z prowadzenia procesu kształcenia. Interesariusze zewnętrzni mają możliwości zapoznawania się i wyrażania swoich opinii dotyczących procesu zapewniania jakości kształcenia, a ich uwagi są w miarę możliwości uwzględniane. Jednostka współpracuje i ma podpisane umowy z kilkudziesięcioma firmami i instytucjami, w których prowadzone są praktyki studenckie i podobne im formy kooperacji.

Udział studentów w budowie systemu jakościowego jest niewielki. Mają oni jedynie pośredni wpływ na wewnętrzny system zapewnienia jakości, wyrażając swoje opinie w ankietach. Przedstawiciele studentów wchodzi w skład Uczelnianej Rady ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wydaje się, iż władze Uczelni i Wydziału powinny intensywniej propagować korzyści z uczestnictwa i zaangażowania studentów w działania służące podnoszeniu jakości kształcenia.

Przedstawiciele Samorządu Studenckiego uczestniczyli w tworzeniu nowych programów kształcenia w ramach procesu wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji. Potwierdza to zarówno relacja władz Wydziału, jak i przedstawiciele Samorządu Studenckiego. Na ten temat Samorząd Studencki przygotował pisemną opinię, w całości aprobującą projekt nowego planu i programu studiów, przez co został spełniony wymóg art. 68 ust. 1 pkt 2 Ustawy *prawo o szkolnictwie wyższym*.

Na ocenianym kierunku studiów sprawami związanymi z zapewnianiem jakości kształcenia zajmuje się Uczelniana Rada ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Zespoły ds. Zapewniania Jakości Kształcenia przyporządkowane do każdej katedry. W skład Uczelnianej Rady został powołany jeden przedstawiciel studentów w osobie przewodniczącego Samorządu Studenckiego, który uczestniczy aktywnie w jej pracach i otrzymuje wszelkie niezbędne informacje i dokumenty, co zostało potwierdzone w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA. Z tego powodu należy podkreślić, że studenci mają możliwość w sposób zinstytucjonalizowany przedstawiania swoich uwag dotyczących kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Swoje postulaty mogą także prezentować w sposób mniej formalny w bezpośrednim kontakcie z władzami Wydziału. Podsumowując, należy podkreślić, że wpływ studentów jako interesariuszy wewnętrznych na kwestie zapewniania jakości kształcenia, jest rzeczywisty, a ich zdanie jest uwzględniane przez władze Wydziału, co jest dobrym rozwiązaniem.

Uczelnia zapewnia odpowiednią liczbę przedstawicieli studentów w Senacie i w Radzie Wydziału. Studenci stanowią również większość składu komisji stypendialnych. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego aktywnie uczestniczą w posiedzeniach ww. organów, zgłaszając swoje postulaty dotyczące głównie

organizacji toku studiów. W przypadku, gdy ich postulaty są racjonalnie uzasadnione, zazwyczaj zyskują poparcie władz Uczelni.

Studenci mają możliwość wyrażania swojego stanowiska dotyczącego osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowania do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy w czasie posiedzeń Uczelnianej Rady ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponadto należy zauważyć, że Uczelnia łącznie z oceną zajęć dydaktycznych prowadzi wśród studentów badanie opinii w przedmiocie programu kształcenia oraz organizacji studiów, co należy ocenić jako dobrą praktykę.

Tabela nr 1 – Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego – w pełni.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*:

- 1) Struktura zarządzania wizytowanym kierunkiem jest wystarczająco jasna, zaś jej konstrukcja pozwala na systematyczną ocenę efektów kształcenia i rewizje poszczególnych elementów programów nauczania, prowadzące do doskonalenia finalnych rezultatów edukacji. Przejrzysty, wielostopniowy, logicznie zbudowany system zapewnienia jakości kształcenia pozwala na jej systematyczną kontrolę i szybkie usuwanie uchybień. Daje także szansę na reakcje wynikające ze zmian technologicznych, fluktuacji mody (ważne w projektowaniu odzieży), a wreszcie aktualnych wymagań rynku pracy. Zatrudniając kilkoro wybitnych specjalistów z odpowiednich wydziałów najlepszych wyższych szkół artystycznych, Uczelnia stwarza dodatkowe narzędzie służące weryfikacji poziomu kształcenia, prowadzące ku doskonaleniu jego jakości,

- 2) dla dobrze pojętej własnej korzyści wszystkie grupy zainteresowane wzrostem jakości kształcenia aktywnie uczestniczą w formalnych strukturach, powołanych do ewaluacji tej najistotniejszej cechy odpowiedzialnej dydaktyki. Obok pracowników wszystkich grup, zarówno dydaktyków, pracowników obsługi i administracji, biorą w niej udział studenci, w miarę możliwości absolwenci, organizatorzy praktyk oraz wszyscy zewnętrzni interesariusze, którzy w ten sposób chcą sobie w przyszłości zapewnić twórczych i odpowiedzialnych współpracowników. Nikła współpraca jednostki z podmiotami zagranicznymi (przy jednoczesnej intensywnej wymianie artystycznej pedagogów) jest pochodną krótkiej historii Uczelni, skupionej na doskonaleniu własnej organizacji i zapewnieniu możliwie najlepszych warunków kształcenia studiującej młodzieży. Pracownicy Uczelni, studenci, niektórzy absolwenci oraz interesariusze zewnętrzni biorą stały udział w doskonaleniu procesów zmierzających do systematycznego podnoszenia jakości kształcenia. Na szczególną uwagę zasługuje zaangażowanie młodzieży. Studenci biorą aktywny udział w posiedzeniach Uczelnianej Rady ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Mają możliwość wyrażania swojego stanowiska dotyczącego osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowania do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego. Uczelnia zapewnia odpowiedni udział przedstawicieli studentów w ciałach kolegialnych.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 - Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium			
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo
1	koncepcja rozwoju kierunku		X		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X		
3	program studiów		X		

4	zasoby kadrowe		X		
5	infrastruktura dydaktyczna	X			
6	prowadzenie badań naukowych		X		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku wiąże się immanentnie z misją Uczelni i odpowiada celom określonym w edukacyjnej strategii jednostki. Wysoki poziom integracji wszystkich grup uczelnianej społeczności, wzajemne zaufanie oraz rzadka umiejętność współpracy w dążeniu do powszechnie zrozumiałych, jasno określonych celów dają tej Uczelni perspektywę rozwoju. Oceniany kierunek zasługuje na nią pod warunkiem kształtowania i utrzymywania dobrej marki pośród podobnych kierunków studiów.

Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów i są sprawdzalne. Weryfikacja osiągniętych efektów kształcenia odbywa się w sposób przejrzysty i obiektywny. Efekty kształcenia nie zostały jednakże opublikowane na stronie internetowej uczelni. Sugeruje się, aby udostępniać opis kierunkowych efektów kształcenia studentom, nie tylko podczas pierwszych zajęć, ale również poprzez strony internetowe Uczelni.

Wiele wskazuje, że Uczelni nie grozi wywołany niżem demograficznym spadek popularności, który już dziś budzi niepokój wielu dostojnych, wiekowych uczelni artystycznych.

Biorąc pod uwagę relatywnie krótką historię Uczelni (istnieje od 2003 r.), należy bardzo wysoko ocenić wszystkie aspekty jej systemu organizacyjnego, wyjątkową dbałość o stale weryfikowaną jakość kształcenia, wzorcowe stosunki wszystkich grup uczelnianej społeczności i wreszcie monitorowanie efektów pracy, którymi są losy absolwentów.

Budząca lekki niepokój sfera edukacji dotyczy grafiki projektowej, której niedostatki są widoczne w jakości prezentacji prac studenckich, zarówno kursowych, jak i dyplomowych. Dla jasności: uwaga nie dotyczy wartości projektów, lecz formy ich podania. Na kierunku *wzornictwo* obowiązuje wysoki standard informacji wizualnej, z którym nie ma kłopotów studencki periodyk *VOICE* – podczas gdy w wielu pracach studenckich tej wysokiej klasy brak. Trzeba pamiętać, że projektowanie graficzne jest podstawową kwalifikacją na wszystkich artystycznych kierunkach projektowych, a ponadto w sytuacjach opresyjnych zawsze może być traktowane jako zawodowe „koło ratunkowe”: można je uprawiać w domu przy małym dziecku, przy rynkowych perturbacjach, podczas choroby itp. Zapotrzebowanie na pracę grafika projektowego będzie istniało zawsze i w każdych warunkach, w każdym stroju. Należy rozważyć, czy nie należy kształcenia w zakresie elementów projektowania graficznego (ang. *basic design*) ulokować w programie znacznie wcześniej, zatrudniając do prowadzenia tego przedmiotu wymagającego nauczyciela.

Inny problem dotyczy tzw. rysunku żurnalowego. Jest oczywiste, że na kierunku *wzornictwo* projektowanie mody posiada własny, specyficzny charakter i przez dziesiątki lat wypracowało styl, znany głównie z poświęconych jej periodyków. Jednakże ten kierunek zaliczany jest do dziedziny sztuki, a specjalizacje projektowe pozostają przecież w jej obrębie. Ów styl jest pewną manierą, której nie wolno się poddawać, jeśli chce się zachować status artysty. Najwybitniejsi twórcy tej profesji są przede wszystkim kreatorami. Aby więc nie pozbawiać wychowanków nieograniczonej perspektywy rozwoju, należy nauczanie malarstwa i rysunku rozpoczynać od klasycznych, akademickich metod, z których można wywodzić dowolne kwalifikacje. Kariery najwybitniejszych kreatorów sztuki i mody zawsze bazują na elementarnych umiejętnościach, wśród których klasyczny rysunek jest na pierwszym miejscu.

Współpraca zagraniczna nie jest mocną stroną „młodych“ Uczelni.

Opisany wyżej system rekrutacji, polegający na suwerennych decyzjach Dziekana, winien być uzupełniony o komisyjną ocenę domowych prac kandydatów. Tylko na takiej podstawie (teczka z pracami) można stwierdzić posiadanie zdolności plastycznych, bądź ich brak.

Losowo wybrane prace dyplomowe często składały się tylko z części pisemnej, podczas gdy kluczowa w ocenie ich jakości jest część praktyczna. Sugeruje się, aby w archiwum Uczelni gromadzono komplety dyplomów: ich zapis cyfrowy

jest dziś łatwy i tani. Każdy z dyplomantów bez trudu pokona ten dodatkowy obowiązek, przydatny jako pierwszy element dorobku (portfolio).

Za Zespół Oceniający

Prof. Zygmunt Rafał Strent